Groot-Duitsche dichtkunst

Een reeks vertolkingen

Jan H. Eekhout

bron
Jan H. Eekhout, *Groot-Duitsche dichtkunst. Een reeks vertolkingen*. De Schouw, Den Haag 1942

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/eekh004groo01_01/colofon.htm

© 2007 dbnl / erven Jan H. Eekhout

sprache, wesen und schicksal drängen die dichter in den mittelpunkt des völkischen lebens. so will und darf sie niemand und dürfen vor allem sie selbst sich nicht hindern, seher und mitgestalter der nation zu sein.
ludwig friedrich barthel

Inleiding

De Stem van den Kunstenaar weze de diepste Stem van zijn Volk.
Jan H. Eekhout.

In tegenstelling met het Nederlandsche gedicht van heden, dat veelal in een verfijnde 'Spielerei' ontaardde, getuigt het Duitsche gedicht van vandaag van een benijdenswaardige volksverbondenheid.

Het groote leed tengevolge van het schandelijk Verdrag van Versailles is daarvan ongetwijfeld de scherpste oorzaak. Het heeft den Duitschen poëet doelbewust gemaakt en daarmede zijn gedicht tot Dààd. Dieper dan ooit werd hij doordrongen van de beteekenis van het heilige woord: Vaderland.

Met eenige minachting werd gedurende den laatsten tijd door onze dichters gesproken over den Duitschen collega, het peil van diens kunst verre achter gesteld bij de 'hooge waarde' der eigen egocentrisch gerichte poëzie. Doch de waarde van een diergelijke dichtkunst zal uiteindelijk steeds zeer beperkt blijken te zijn, want luttel levensvatbaar. Volk en bodem verloochenen beduidt den dood voor alle poëzie.

Waarachtige kunst is bloed, is kracht, verzet zich hartstochtelijk tegen de decadentie.
Aan de Nederlandsche poëzie ontbreekt momenteel, ondanks alle vitalistische leuzen, het dynamisch element. Wie zich in ivoren torentjes opsluit of op eilandjes afzondert en de wereld, daar buiten, vergeet, verzaakt zijn roeping van Dichter, van Ziener, van Profeet. De Nederlandsche dichters zullen het voorbeeld van de Duitsche kunstbroeders dienen te volgen, willen zij weer door hun Volk geëerd worden.

De Duitsche poëzie van nu wortelt hecht in het hart van het Duitsche Volk, is de Stem van dit Volk, en zijn Ziel.
In de hier geboden Nationaal-Socialistische lyriek blijkt de Maker nu eens een poëet van professie te zijn, dan weer een boer of een fabrieks-arbeider. Doch poëet en boer en fabrieksarbeider hebben elkander in onverbrekelijke kameraadschap gevonden. De poëet ontpopt zich niet langer als langharigen aestheet, poëtiseert niet meer naast het leven, maar weet zich te staan, evenals de arbeider, te midden van het gedrang. Hij werd een gelouterde, rijpte tot Mènsch. Hij zingt thans uit dezelfde aandrift als de arbeider. Zijn vers werd leugenloos en daarom wellicht eenigermate rauw van klank (de zang-toon van het Duitsche lijden). Hij zingt, uiteraard, bekwamer dan de arbeider en, ten slotte, dieper, mystischer, - raakt de schier onverwoordbare dingen.
De boer en de fabrieksarbeider zingen bij voorkeur van hun arbeid. Waarvan zouden zij ànders zingen? De arbeid is immers het kostelijkst goed, arbeid, die liefde is, liefde voor Vaderland en Volksgemeenschap!

Wanneer de stemmen van poëet en arbeider als het ware ineenstroomen, klinkt het één-geworden lied opvallend harmonieus.

En daarmede hebben zich voor de Duitsche dichtkunst nieuwe verschieten geopend. Een nieuwe poëzie is in wording: de dienende poëzie-van-bloed-en-aarde, die eenmaal een ontzaggelijke grootheid bereiken kan.

Groot-Duitschland zingt en zijn zingen is een religieuze handeling. Want het Nationaal-Socialisme is niet enkel een 'politiek', het is, in zijn diepste gronden, een sublieme levensbeschouwing en een subliem levensgeloof. Vandaar dat zijn 'politiek' honderd werven christelijker is dan de politiek der vooroorlogsche democratie, die slaven verwekte: het vecht voor de ware Vrijheid (de Vrijheid-in-zelftucht). Hierin bovenal staat het diametraal tegenover het bolsjewisme, dat de krachten van den arbeider uitbuit ten behoeve van ... diens snellere verontmenschelijking. En diametraal tegenover de kapitalistische staten, welke den arbeider uitbuiten ten profijte van enkelingen - en hem althans den schijn laten, mènsch te zijn (de uitersten raken elkaar).

Noch het 'communisme' van Stalin en zijn trawanten, noch de democratische machthebbers streefden ooit ernstig het geluk van het Volk na. Het Nationaal-Socialisme wil dit geluk wèl, en het wil dit zonder meer. Een der schoonste bewijzen hiervan is, dat het het gevaar van de techniek ten aanzien van den mensch onmiddellijk heeft onderkend. Leerde het Russisch 'communisme' zijn aanhangers de machine te verafgoden en haar volstrekt onderdanig te zijn (de machine vervangt in Rusland God) - het Nationaal-

Socialisme waarschuwt den Duitschen mensch herhaaldelijk voor de demonie der motoren: de Mensch blijve de Meester (zie het gedicht 'Machine' van Heinrich Lersch).

Het Nationaal-Socialisme is anti-materialistisch.

Thans nog een enkel woord over de wijze, waarop ik deze gedichten in onze taal heb overgebracht. Ik betrachtte n.l. bij het overbrengen een zekere mate van vrijheid - wijl dit noodwendig moèst. Van een letterlijke vertaling is dus geen sprake. Poëzie is nu eenmaal onvertaalbaar. Maar men kan haar *vertolken*. Deze gedichten, waaronder enkele, stammend van oudere dichters, zijn vertòlkingen; zeg, desnoods, lètterlijke vertòlkingen. Ik vertolkte, hèr-schiep. En daarom kon het poëtisch element gaaf behouden blijven èn de geest van het gedicht. En kan ik verklaren, dat ook in deze vertolkingen de ziel van Duitschland, de ziel van het Duitsche Volk zich openbaart.

Jan H. Eekhout.

De ontwaking

Siegfried - Hagen (na 14-18)

Held met de blonde haren
En met het zware zwaard:
Wij waren, ach, wij waren
Uw daad niet waard.

Strijdend tot het laatste,
Bezwijkend, offergroot?
Neen! Zwart onheil wies ons
Uit eigen schoot.

Wij sloegen ons zelve aan stukken
Door nijd, die zoo bitter is.
Tegen de speer in den rug is
Niemand gewis.

Ach, waarom als een Siegfried geboren
Wordt, wast ook Tronje's getij...?
Wee ons, wij verdelgen ons-zelf en
Het Rijk erbij.

Josef Weinheber

De onbekende soldaat

In 't land der overwinnaars hieuw men hem
Een graf uit steen. Hier doolt hij rusteloos om
En laat niet van ons af, hoe men ook smeekt.
En alle nachten bloedt zijn wonde weer
En sterft en sterft hij zin-loos voor een volk
Dat overdag in twist verkeert en 's nachts
Weent om de kracht, opnieuw aan Niets verspild...

Hans Schwarz

Duitschland, Duitschland!

Duitschland, Duitschland, o mijn Vaderland,
Op de hoogten Uwer bergen wil ik stijgen,
Noord-toe schouwen over Uwe vlakten,
Dronken worden van Uw kostelijkheên:
Midden blonde boomgaards blonde dorpen,
En zoo menige vorstelijke stad.

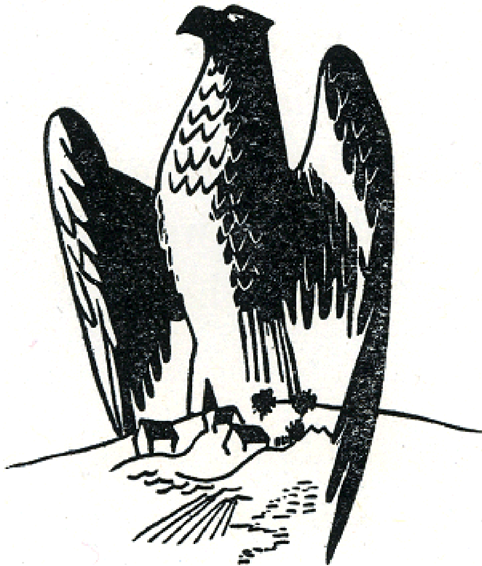
Duitschland, Duitschland, o mijn Vaderland,
In den flankboog Uwer groene hillen
Heemen Uwe kinderen en Uw wouden
Schutten, warme vleugels, breed hun huis,
En Uw moederlijke handen zeêgnen
Hun Verlangen, arbeid, dans en maal.

Duitschland, Duitschland, o mijn Vaderland,
Ziet, steil slanken kerken boven daken,
Gouden beelden bloeien in het kerkschip,
Op de outers brandt de eeuwige Vlam
En de vrome aandacht Uwer kinderen
Peilt de diepten van het heilig Woord.

Duitschland, Duitschland, o mijn Vaderland,
Ach, gij hebt Uw kinderen doen verdwalen,
Weldra schreien in de nauwe stegen,
Velen, zonder herberg, zonder brood.
Moeder, slaapt gij? Wolven, hongerig, sluipen.
Groote wolken gloeien rood als bloed.

Duitschland, Duitschland, o mijn Vaderland,
Wereldwende! Wolfstijd! Laatste stonde!
Helsche honden springen naar de kelen!
Redt Uw ziel. O wacht, o weifel niet,
Lijk aan Etzels hof de Nevelingen,
Tot de zaal laait en het Huis verpuint!

Will Vesper

Bevrijde heros

Aardwaarts het gespletene schild, het zwaard
Gebroken, den blonden schedel beroofd van den helm, het
Hooge, edele voorhoofd blanknaakt en weerloos,
De helblauwe oogen zonder schuttende schaduw:

Dùs stortte de held. En boven de bloedende borst
Blauwden de heemlen. Gierig slorpten de gronden
Zijn leven. Doch tròts stond steil in zijn treurenis, tròts
Jegens den dood, die met verstilling hem dreigde.

Duldbaar is de ramp, verwonnen te zijn.
Onduldbaar echter des vijands raadlooze hoon, die
Den morgen vreest, en het eigen oorlogsgeluk
In angsten omzet, waardoor de beulsdrift ontwaakt.

Zij wàntrouwden 't werk van den dood. Zij bonden den held,
Den gevallene, nog met koorden de voeten en polsen.
Hun vingeren klauwen in den vloed van zijn haar en
Sneden het af en spuwden spot uit den mond.

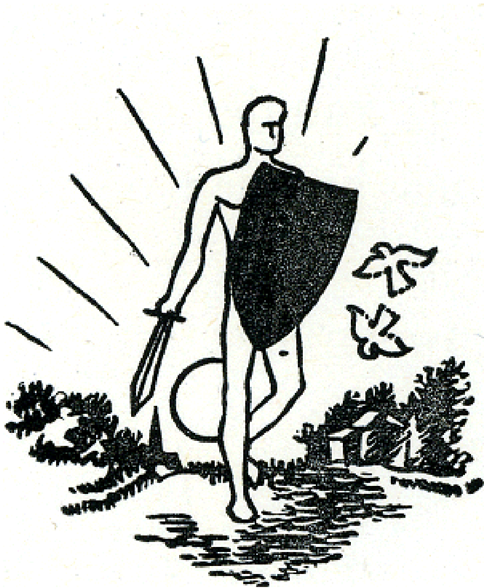
Toen eerst verlieten zij hem en gaven hem prijs aan
Den nacht. En deze, vol bitternis, donkerde òp hem.
Maar de lange nacht doet Wil soms ontwaken en roept de
Groote zon in den geest, verkeert wanhoop in hoop.

De nacht - de breede nacht is vol heelkracht en God
Heeft hem lief. En, ziet, in den prillen ochtendstond was het,
Dat zich de verslagene van den bodem verhief en
Het aangezicht moedig wendde ter kim van het Oosten.

En met hernieuwde macht verbrak hij zijn boeien
En rees op de zolen en greep de wapenen weer. En
Langs zijn gelaat, het van dood bevrijde, golfden,
Lichtend en rijk als weleer, de goudene lokken.

En hij schreed heen over 't veld. Vòòr de eerlijke borst het
Schild. Schreed uit en bevond zich temidden de wereld:
Groot en recht en onaangetast. En stormachtig
Rukte hij God zich terzij, wist geweldig: de ZEGE.

Josef Weinheber

Weg en wil

Als de storm opsteekt
Kantelt het kranke.
Stormen breken
Een zwak geslacht.
Wij schrijden de straten
Der eeuwigheid.
Wij behoeden de vrijheid!
Wij schutten het recht!
Immer wortelt
De nood in 't verleden.
Het leven zweept ons.
Uit pijn wordt geboren
De menschlijke plicht.
Dwars door de verwarring
Ligt onze tocht,
Dwars door de nachten
Naar 't licht, dat bevrijdt.
Achter ons zwijken
Getijen en tijden.
Ons hart luidt opstand
En allerwegen
Wordt de wekroep vernomen
In des broeders naam.
Waar daaddrift woont
In de menschen, leeft helder
Woord en verlangen -
Bevel en bewilliging -
Niets dan slechts menschlijkheid.

Wij stormen over
Den daaglijkschen dood
Ter zuivre Gemeenschap
Voor eeuw na eeuw!

Alfred Thieme

Gevallen

Het lied brak. Het werd huiveringwekkend
Stil. De Dood zet het lied voort. Wij zijn zeer
Eenzaam. Maar deze eenzaamheid zij maakt ons
Rijk, rijp tot den dood, sterker dan hij.

Gerhard Schumann

Duitsch wiegelied

Het is de wind,
De donkere wind van de zee, die daar
Aangaat... Hoor, o kind,
Hoe de golven zwaar
Breken op 't strand...

Aan de grenzen liggen soldaten.
Wit maskert de dood
Hun gezicht.
Leeggebloed en verraden
Wachten zij het Gericht.

Hun blikken staren staag
Naar de hooge sterren.
Hun droomen trekken
Verre
Voort met sterren en wind.

Hoor, o mijn kind!
De golven breken,
De golven spreken:
Jongen, zoo recht en zoo rein;
Gij alleen kunt de behoeder
Van het graf uwer vaderen zijn.

Ruth Storm

Jeugd

Indien gij, Jeugd, niet offert, wordt gij niet
Verhoord. En offer, dat uit toorn geschiedt
Is niet genoeg.
   Als u de liefde tot
Alles wat g' u ontzegt, niet zoo scherp pijnt,
Dat gij u gansch verschenkt, dan zal de god
In vreemden heemen, en gij wordt vroeg oud.
Doch over uw verkorenheid
Moge niemand beschikken dan gij zelf.
Uw gave weze zij aan uwe broeders,
Die niet méér dan u zelf gij richten zult.
Trek hen omhoog tot u, opdat zij weten,
Voelend uw ziel, dat gij, dat gij daar zijt!

Houd de banier rein. Al zal zeker eens
Haar stof als gij vergaan, onsterfelijk leeft,
Datgene dat haar u in handen gaf.
Luister niet achtloos op den klaren roep,
Die diep in 't ruischen van den banner klinkt,
Die trouw vergt, trouw om welke nog veel strijd
Woeden zal in het Volk.
   Ontdekt men u,
Houd stand, houd stand! De banner is zeer jong,
En kuisch. Doe dat zij zuiver blijve, want
Geen smet besmeurt haar zóó als lafheid... Zij
Moet zijn gelijk uw ziel!

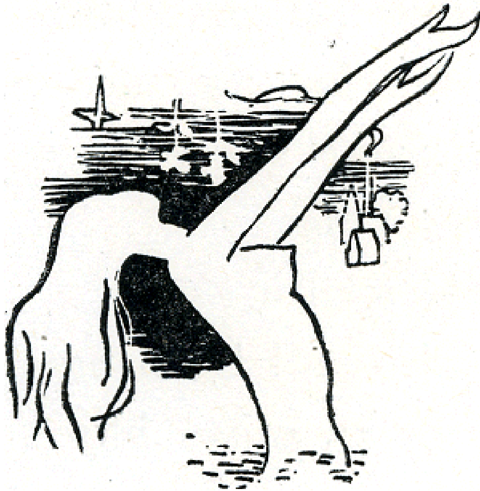
Hans Schwarz

Ja

O schuw de wereld niet. Verschenk u haar.
Ùw is de donkere nood, de blauwe dag,
Vertwijflings kreet en de vermeetle droom,
De muur der vragen en der sterren hemel.

O aarzel niet. Gaat uit. Geef u geheel.
Merk, gij verliest u niet. Gij blijft, gij zijt.
Gehoorzaam aan de stem des lichts in u.
Wie ja zegt, is bevrijd.

Gerhard Schumann

Wrocht!

Gij zaaidet, en gij ziet den akker aan,
Die leeg en donker ligt en niet wil baren
En uwe oogen worden moede, en staren:
Het zaad lijkt in den uitworp reeds vergaan...

Ontwaakt! Ontschudt u, Zaaier, alle waan!
Wéét: hij, die al te snel het koorn wil garen,
Als loon voor de eerste breede zaai-gebaren,
Heeft nimmer gronden van een ban ontdaan!

Millioenen krachten moeten in den schoot der
Aarde ge-bed zijn, willen wij den dood der
Onvruchtbaarheid. En kracht heet: hàrte-bloed.

Wat telt één zaad, wat tellen honderd zaden,
Als over duizenden het noodlot woedt?
Wrocht! En de rijkste oogst wacht op uw daden!

Rainer Schlösser

Gij en wij

G' omwandelt aldoor slechts uw veege Ik...
En niets verneemt ge van 't verwijderd zingen
Dat nadert en diep in ons hart wil dringen.
Gij kent alleen uw kleine oogenblik.

Muziek wordt storm. Zij zal uw zatheid storen,
Uw voosheid woekerend op den dooden droom
Van wat eens Volk was. Doch de prille boom,
God heeft hem lief, wijl hij slechts God wil hooren.

Eberhard Klaass

De grenslandpriester

(tijdens de bolsjewistische revolutie)

Den mensch te geven wat des menschen is,
Ook dan nog als de mensch de gift veracht en
Verwerpt. De Godsknecht doet het als hij zint
Op woorden, die hij zeggen zal tot kind
En vrouw en man, die hem nooit meer verwachten...

Hij gaat en in hun taal spreekt hij van God,
Schenkt raad den vragenden en troost de kranken,
Prijst dood vervulling van het levenslot,
Een weêr herboren zijn, een blijzaam tot
Hem in-gaan: ‘Wil God innig daarvoor danken...’

De warsen zijn hem even lief. Misschien
Het liefst. En in hun grauwe dompe krotten
Ontvangt hij glimlachend hun haat: ‘... Ik dien’.
En vol vertrouwen en gansch schuldloos zien
Zijn oogen hen, die duister samen-rotten.

En later, in het eigen dorp terug,
Schouwt hij stil naar het bloeien van zijn bloemen:
Den brand der rozen in het avondlicht -;
En heffend het lang, mager aangezicht
Bekent hij God: het leven schoon te roemen.

Zijn kracht wordt grooter. God is mèt hem en
Hij zal straks zielen in den hemel stooten
Met heilige macht van steilen geest en stem.
... ...
En toen de tijd vervuld was heeft men hem
In 't roode vlek, ginds, door het hart geschoten...

Gertrud von den Brincken

Sudetenduitscher (1938)

Ik ben van 't geslacht der zoekenden,
Want mijn voorvaadren zoeken
Sinds duizend jaren het Rijk.
En ik ben hun erfzoon.

Ik ben van 't geslacht der lijdenden,
Want mijn schrijdende Volk ging
Het leed terzij als gezel.
Het bereikte ook mij.

Ik ben van 't geslacht der strijdenden,
Want in d' eindlooze keten
Van nooit verstillenden strijd
Werd de jongste schalm: ik.

Ik ben van 't geslacht der biddenden,
Want mijn Voorvaadren bidden
Sinds duizend jaar om het Rijk.
En ik ben hun erfzoon.

Bruno Brendel

Duitsch gebed

Onze Vader, Gij, Die ons beproeft door de bitterheden van nood en van smaad en van schande - wij danken U ook voor dézen tijd.

Uw Wil geschiede, opdat gevaren ons rein doen worden en vrij, opdat wij ons wezen zuivren van al het onedele, dat, helaas! ons streelde.

Geheiligd weze onze Taal, de Taal onzer moeder, met welke wij leerden tot U te spreken.

Spil ons Uw Kracht, opdat wij ons op ons-zelve bezinnen en op de eeuwige Waarheid in ons.

Geef ons het Dagelijksch Brood der Ziel, behoed ons voor 't euvel der zelfvernieling en den dood van 'tgeen ons tot Duitschers maakt.

Doe dat wij het wandier der tweedracht verwinnen, geef Eenheidsdrang ons, en Recht -, breng ons nimmer in wankeling.

Verleen de Macht ons, ons-zelve te helpen, opdat wij tevens Uw Bijstand bespeuren, nu en in alle komende tijden.

Amen!

Karl Hans Strobl

De geest

Ode

Niet slechts van brood leeft de mensch. Hij
Leeft van droomen het meest, want de droom
Is hem het innigst eigen. De schoonste
Daad is immer het kind van den droom.

Waar een Volk omwille des Volks te
Strijden waagt, is er altijd één, die
Den droom behoedt als het aller-
Heiligste, het goddelijk Vuur,

Opdat na eeuwen en eeuwen de
Na ons gekomenen, ons
Weervinden in zichzelve en
Zich rijk en gezegenden weten.

Onsterfelijk donkerend lied, gij
Waarlijke ziel van het Vader-
Land, U te zingen is Liefde. Groot
Is het in U te sterven.

Josef Weinheber

Spreukzegging

Zelfs der liefde diepste en hoogste volheid
Is den donkerten des doods gehoorig.
Ergens in het witste menschlijk weten,
Leeft het nachtlijke, dat huiveren doet.
Dit, ons lichaam, zal vergaan in aarde,
En geslachten worden uitgewischt.
Maar de reine Kracht is onverwoestbaar:
Helle bloeiïng, eeuwig los van dood.

Gerhard Schumann

Denk niet terug...

Denk niet terug naar wat in 't diepste van
Uw wezen vreemd u was: het hongeren naar
De gulden weelde, die met Macht bekleedt.
Zooals de anderen kondt gij nimmer zijn,
Niet zoo gering, en grauw... Want gij waart méér.

En proeft uw mond der schaamlen bitternis:
Den hoon der anderen doorsiddert vrees,
Gist reeds, hoe eenmaal gij herrijzen zult,
Zeer steil, zeer jong, en steile jeugd is kracht
En kracht is Zijn en Zijn is wil en moed.

Zwaar is uw pad. Nog bloedt gij aan het hout
En uw ten dood vermoeide oogen zien
Neer op wie dobbelen om uw gewaad.
Maar smart wordt eens een lichtstraal, wit en hel.
Bijna zijt gij herboren. Lijd en duld...

Uw nood is kostbaarder dan schatten gouds.
Verten wijken u open, maatloos wijd.
Het leed verstilt. Verreind verlaat gij 't kruis.
Glimlachend gordt gij u ten heiligen tocht.
Gróót zijt g' uzèlf. Gij schrijdt, gij schrijdt, gij schrijdt...

Erwin Guido Kolbenheyer

Gij weet niet...

Gij weet niet, wat een mensch vermag
Met zijn roode bloed,
Met zijn kloeke handen.
Hij kan met één vermetelen slag,
Hij kan ten uitverkoren dag
Met hart en moed
Het Noodlot wenden.
Gij weet niet, wat een mensch vermag.

BOGISLAV VON SELCHOW

Ridder

Wie meer dan zijn Volk zijn adel bemint,
Worde uitgestooten uit de ridderschap.
't Geërfd blazoen wordt eenmaal door den tijd,
Den strenge, die het leven heilig houdt,
Door schimmel overwoekerd en verwischt.
Eerst hij dient wáárlijk, die de anderen dient,
Geen vrijheid zich verkiest, die eenzaam maakt.
Neen, niet eenelk wordt ridder, daar de drang
Tot ridderdom bedreig ontwaken doet
Van alzijds. Ridder is vermetel en
't Aldaagsche ver vooruit zijn, sterren-ver
Welhaast -, is wegen weten, die de voet
Der laffen nooit betreden zal en waar
De listigaard slechts sluips de zool op waagt.
Wie zich het inzicht werft, dat ridderdom
Niet in blazoenen zonen eigen wordt,
Hem rest zichzelf alleen, en wijl hij niet
Schamel wil zijn, verschenkt hij zich geheel
In diepe blijdschap aan zijn Volk en zoo
Schrijdt steil hij voorwaarts, de gedachten rein.
Bekleed als bedelaars met lompen van
Verloopen recht en lang vergeten dracht,
Blijft rechts de duivel, links de dood terug.
De held puurt manlijk uit zijn bloed den plicht,
Als de geringe zich reeds roemrijk prijst.

Hans Schwarz

De stervende soldaat spreekt:

Ik heb den dood ontvangen.

Land met uw blonde tuinen,
Uw diepe wouden,
Uw stille bergen,
Duitschland, gij -
Zie, ik sterf.

Doch nimmer sterft mijn geloof aan U.

Eén wonde sloeg mij de Dood -
Uit duizend wonden bloedt gij.

Land mijner Vaadren, goed, trouw land,
Rood verstroomt zich mijn leven, en kust, en groet u
En blinkt in het klimmende morgenrood,
Duitschland, u tegen.

In mijn hart beidt de Dood.
Maar ik sterf sterk.
Ik weet, waar ik viel,
Zal geen bres ontstaan.
Een ander springt
Naar voren en alles
Is weder gaaf.

Kloeke, jonge lijven
Vormen den Muur,
Die Uw Vrede schut.

En achter dien Muur
Spelen veilig en zorgloos
De kinderen -,
Reidansen in het milde gras -:
Ùw kinderen,
Duitschland!

Land mijner Vaadren,
Gereed tot den dood,
Smeek dit laatste ik U af:
Wanneer Uwe kinderen,
Mannen haast worden en prille vrouwen,
Steil, blij en vol moed,
Schroei dan onze kwetsuren
Schérp in hun harten,
Opdat zij nimmer vergeten,
Hoe zwaar voor hen
Door ons werd gestreden -,
Opdat zij waardig worden den helden,
Die voor hèn bezweken.

Duitschland, mijn Verlangen stormt voorwaarts
Aan alles voorbij.
Boven de dooden
Zie ik U herrijzen,
Schooner, trotscher, forscher dan ooit.

Lachend sterf ik,
Opdat gij leve,
Duitschland.

Karl Springenschmid

Het eeuwig Duitschland

Het kreunde in nachtlijke schachten; er is een kreet gebaard...
Hoort, hoe 't geweld rauw over de rauwe aarde vaart!

Nood! Nood!
Uw kinderen, Duitschland, schreien om brood,
Uw schuren zijn ledig, uw gronden naakt,
Uw daden door Gods doemnis geraakt.
De schoorsteenen, die zich ten hemel rekken,
Rooken niet langer.
Armen, die zich naar arbeid strekken
Beven al banger.
En hij, die knot en knecht met onmeedoogende hand:
Kent gij zijn vlammend gelaat? Kent gij mij, Land?
Van mij is de aarde en het àl-verwinnende oogenblik.
De Verwoesting ben ik.
Jarenlang heb ik uw poort gerammeid -
Thans kraakte zij open, balken en bouten ten spijt.
En over puinen dreunde ik aan,
Brak mij naar uwe steden baan,
Spleet gemuurten, laaide van daad,
Slingerde rosse fakkels van haat,
En ik lach als het vuur zich voorwaarts vreet,
Lach als de broeder den broeder vergeet,
Ellende bedelt en hoon slechts beurt,
Gij uwe ketenen met u sleurt.
Mijn zijt gij allen. Ik ben de Dood.

Nood! Nood! Nood!

Duizenden kermen dof en verslagen
In 't stof der wegen, dagen, dagen ...
Duizenden ballen onmachtig de vuist.
Het vuur bijt en buischt ...

Maar hoog over Duitschland een zingen begint.
Zoo vieren leeuwriks den leutschen wind!

Licht! Lied!
O Volk, aanvaard de stem der duisternis niet.

Spied uit over d'aarde. Aan uw netvlies bloeit fijn
Het jonge groen als een schemerschijn.

En luister: Stil en hoog komen schreden aan:
Het zijn mijn voeten, die over de bergen gaan.

Zie mij: Ik heb mij gehuld in uw leed:
Gedoornkroonde ben ik in dompelaarskleed.

Doch voor mijn aantocht over het land
Wordt krampende vuist tot dankende hand.

Dùcht hèm niet langer, die woedt en wijgt:
Het leven ben ik, dat den dood overstijgt!

Het Woord ken ik, dat rampen bedwingt:
Wekroep, die duizendvoudig weerklinkt,

Wonderen wrocht en kerkeren slecht,
Heiligen klank, die de Liefde zegt!

Hurkt g' aan den bodem, hongrig en bloot:
Ik spreek het Woord - en het Woord wordt brood.

Willen ten akker slechts distels staan:
Ik spreek het Woord - en het Woord wordt graan.

Roesten hamer en aambeeld, verstarde de vuist:
Ik spreek het Woord - en het Woord wordt gebeier en bloed, dat weer bruist.

Stortte het Hechte als broosheid ineen:
Ik spreek het Woord - en het Hechte herrijst en schiet steil zonnewaarts heen

En goddelijk rein omdat ìk het riep,
Gij *mij* zijt en ùw geest het herschiep:

Huis, dat ik Duitschland-van-Morgen roem!
Aanmerk hoe het straalt, ontdaan van den doem:

Vervulde Droom uwer Vaadren -, Huis, dat voor eeuwig redt,
Alle zijn kinderen ruimte biedt en dak en brood en een bed -,

Huis, dat niemand vergeet -, Huis, dat boven zijn Poort
De Boodschap der Toekomst verkondigt: het eindeloos diepe Woord:
Broeder!

Broeder, vernaamt gij mijn roep? Ik ben als uw hart u nabij.
Bouwen wij, bouwen wij, broeder! Steen op steen voegen wij!
Zaaien wij, broeder, in Duitsche aarde het zaad!
Weest Duitsch! Weest Daad!
Ik verg uwe handen, uw hart, uw hoofd!
Ik weet, hoe zeer gij, o broeder, in het Eeuwig Duitschland gelooft!
De nacht was waan slechts en dood gericht...
Licht! Licht!

Ontelbaren hebben geluisterd naar mij.
Alom slaat het los nu: Hier zijn wij! Wij zaaien! Wij bouwen! Ook wij!
Ook wij!

Het gelaat van den Vrede ontstroomt hemelsche glans.
Hij heft van de slapen den doornigen krans.
Zijn voeten bewegen...
   Uit nacht en bloed
Schrijdt hij het Morgenrood tegemoet.

Lulu von Strausz und Torney

Twee tijdgedichten

I

Maak u nog zoo gering:
Zelfs de nevelen verbergen u niet voor God!

Draag uw trots
In den duistersten woudhoek van uw Ik,
Verschuil u in het gestruikt
Der algemeene verwarring:
Het Lot ontdekt u
In al uw kleinmoedigheid,
Thans,
In de spanne der groote Vervulling.

II

Hoe poover, indien ge afzijds stond!
De breede wind
Der Gemeenzaamheid ruischt.
In het kristal onzer tranen,
In harts diepten van leed,
Bloeit plots een weerbeeld,
Niet Ik genaamd -:
Wij!

Hans Franke

Ode van het volk

Niet ik ben, doch Gij zijt, mijn Volk,
Gij. Levensbron, machtig uit God ontsprongen.
Ik ben in Uwen stroom een droppel slechts,
Word op uw oerkracht door het land gedragen.

Zonder ons, kleine droppelen, wáárt Gij niet.
Wij vormen U en zijn maar uwe kinderen,
Zwaar van den rijkdom Uwer groote dagen,
Hecht saamgevoegd tot een broederlijk Volk.

Wij wèrden niet om onzentwille, neen.
Gij, Volk, Gij zijt ons Leven, leeft door ons.
En broeders, wij, en zuivre zusteren, doen
Wij gloèd U zijn in offerende Gemeenschap.

Want allen vormen U, niet d' een, niet d' ander,
Wij allen, Bloed van onzer Vaderen Bloed,
Wij allen, door den Eenen Geest bevleugeld,
Wij allen, 't eender noodlot tegemoet gaand,
Wij allen in één taal Gòd zeggend, Vòlk.
Wij, kleine droppelen,
Wij, Stroom en Zee.

Als gramme Dood door onze rijen breekt,
Dan openbaart zich 't onverwinlijk aardrijk

En weder zijt Gij daar en eeuwig, Volk,
Uw Lot betoomend, sturend naar Uw Wil
Spijts nacht en dood. En nooit verijlt de Stem dier
Verjongde scharen ademend in Geloof:

Wij, kleine droppelen,
Wij, Stroom en breede Zee, die immer bruist!

Josef Schneider

Volk onderweg

Wij schrijden strak, wij schrijden stil.
Het hart weet wel waarheen het wil.
De weg is lang. Wij zijn bereid.
Wij schrijden in de Eeuwigheid:

Een Volk, dat Volk werd door het leed,
Een Volk, dat om de sterren streed,
Welks Ziel gespannen stond van drang
Naar 't groot Onsterflijkheidsgezang -,

Een Volk, dat zich in deemoed boog,
Een Volk, dat trots ten strijde toog,
Dat dwaalde, doodelijk verwond,
En toch de poort naar God nog vond.

Wij schrijden strak, wij schrijden stil.
Het hart weet wel, waarheen het wil.
De weg is lang. Wij zijn bereid.
Wij schrijden in de Eeuwigheid.

Herybert Wenzel

De loutering

Weerloos sta ik in de vlam en
Ken geen spreuk, die haar bezweert.
't Vuur laait voort langs tak en stam en
Heeft ook mij weldra verteerd.

Duldend, weet mijn mond te zwijgen,
Want geboorte is blijde pijn
En wanneer de tongen nijgen
Zal uit d' asch ik opwaarts stijgen
En hernieuwd en blinkend zijn.

Wolfram Brockmeier

Mocht ginds gesternte...

Mocht ginds gesternte het laatste zijn
Dat mijn oog ontmoet -
Berustend geef ik mij God den Heer
En weet: Het is goed.

Want eenmaal roept mij het groote Uur
Van Zijn heiligen Wil,
Gehoorzaam schrijd ik den bitteren Weg,
Schrijd - steil en stil.

Leven is schoon en de aarde zoet,
Rijk licht en lied.
Maar komen nu reeds donker en dood:
'k Beklaag mij niet.

Vlam zal ik worden, diep bij u zijn,
Zwaard in uw hand,
Struische wind die de vaandels beweegt,
Vonk in den Brand!

Ruth Westermann

Spreuk in de hal der veldheeren

Werpt fakkelen op de treden.
Bloed wil branden.
Werpt harten in de vlammen.
Het Wonder wordt.
Nog legeren wolken rondom den top
Van het Gebergte des Lichts.
Maar de Dag breekt aan,
De Morgen wast.
En God zal ons herkennen.

Herbert Böhme

Boerenbloed

Mijn strijdgenoot,
Behoed met zorg het bloed,
De helle bron
Waaruit de daadkracht welt.
Nog zijt gij groot
Vervuld van hare reinheid,
De daagraad draagt
Alleen zij in haar schoot!

Bloedsbroeder mijn,
God keurt het nimmer goed,
Dat 't eigene zich
Met het oneigene mengt:
De diepte gaan
Teloor, de Vaadren treuren
Om het verval...
Wilt gij verwoester zijn?

R. Haider

Zaad

...want dit alles wordt zaad,
en logen spreekt,
wie zegt, dat enkel de dood
raasde over de aarde.

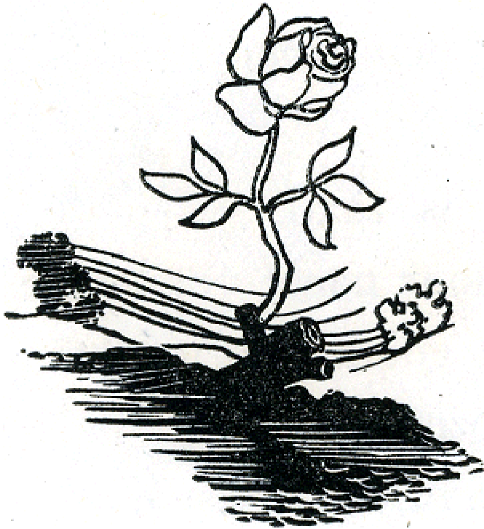
Eens, een morgen,
als het doodskleed der sneeuw
versmelt, vervluchtigt
onder den adem der lente
rijzen wel kruisen
op kleine heuvels
vaag in den nevel -

maar dit alles is zaad.
En de eerste leeuwrik
zich zonnewaarts juublend,
looft heilig het leven en
heilig den grond.

Alles is zaad.
Het door nacht verslorpte
wordt goddelijke macht.
En rozen hechten
zich aan de kruisen.
Over de graven
wijken de neevlen,
wijken de tranen...

Groot wast het weten.
Waarom? Waartoe?
werden ontsluierd;
er rest alleen het
lachend en schreiend
gebed dat te staamlen waagt:
...dit is het Rijk
en de Kracht
en de Heerlijkheid.

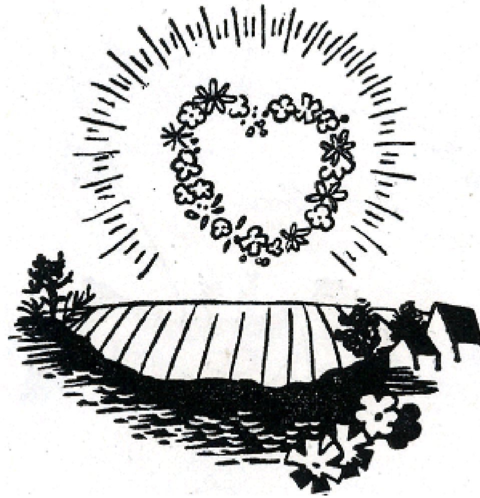
Hans Schmidt-Kestner

Boodschap

Waar Geloof tot Daad wordt en Daden -
Gaat en verkondigt het Wonder
Aan al onze broeders -
Staat God in den dag
En laait de banner van Licht.

Herbert Böhme

Vaderland

Uw Naam bloeit ons dag ende nacht.
Al moeten wij ook van U zwijgen,
Geen heeft zich zonder U gedacht.

Maar ons zijn kleine zorgen eigen,
Die wij, verdwaasd, tot snoeren rijgen.
Gij geeft op duizend jaren acht.

Ernst Egermann

Gedicht

Ondoorgrondlijk en groot,
Sterflijken nimmer onthuld,
Is 't geheim des offers
Dat dood en leven omringt.

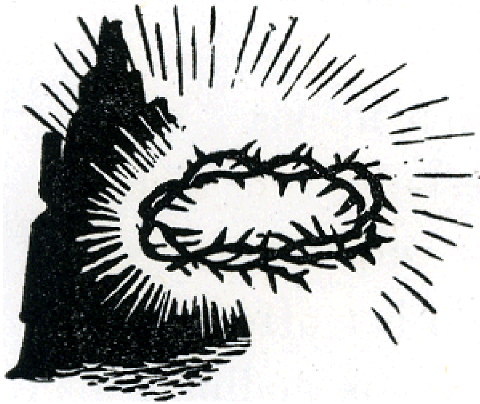
Of jongren in helle
Geestdrift hun jeugd ontsterft -,
Geslachten bezwijken
In doods-verachtenden strijd -,
Moeders heerlijk het
Vaandel zegenen
Dat het bloed harer zonen dronk -:
Steeds verborgen blijft
Ons het Wezen
Van offer en einde.

Maar diep in ons
Welt gestadig een Weten:
Nimmer vergeefs
Gebeurde het offer,
Want niets is godlijker dan
Liefde gewijd door
Het offer des bloeds voor het
Volk.

Vuur is offer,
Loutrende gloed van
Reinheid en kracht -,
En hoogste menschlijke
Daad die verzichtbaart het
Doel.

Ziet, op den heuvel, ginds,
Hart van de offerdaad,
Straalt boven nacht en dood
Eeuwig de Graal.

Heinrich Gutberlet

Kruisen

Duizend kruisen rijen naakt en donker
Op de witte vlakten van Champagne
Boven duizend jonge Duitsche helden,
Die voor 't Vaderland hun leven spilden.

Duizend kruisen, duizenden, ontelbaar,
Boomen eenmaal, bosschen, wijde wouden,
Ruischend onder 't helle blauw des hemels
Tot de bijl beet in de bruine wortels.

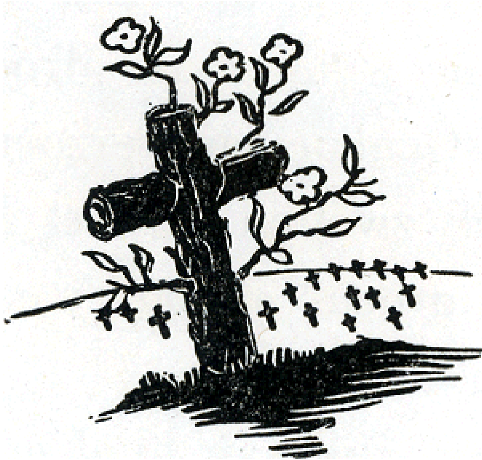
Duizend krijgers, duizenden, ontelbaar,
Blonde knapen eenmaal, steile mannen,
Zonen, vaders, goed en boordvol daaddrift
Tot hun roode bloed de aarde kleurde.

Onder 't doode hout van duizend kruisen
Rusten zij als stille krachten, zaden
En hun bloed klimt op door 't lijf der Teekens,
Heilig offerbloed, dat niet kan sterven.
Eens is daar de wonderbare droomnacht,
Midnacht der Genade en Verzoening:
Zware knoppen zwellen uit het kruishout,
En het doode groent allengs van leven.

Twijgen worden, rijk aan blad en bloesem.
Hoog en hooger rekken zich daar stammen.
Door hun kronen vaart een vreemd gefluister,
Groeit tot ruischen, tot een orgelend ruischen ...

Uit de liefde, die den dood weerstaan heeft,
Uit het heilig bloed der duizend helden,
Bloeien kruisen onder storm en sterren,
Dragen vrucht en strooien hunne zaden
Over 't land in ontelbare harten.

Johannes Linke

Volksche droom

In de gaarde branden de rozen vòòr
De zilver-blauwe ridderspoor.
En ginds: de berg met het oud verhaal,
Dat de groote keizer er slaapt in een zaal
En twaalf paladijnen met hunnen Heer ...
Eenmaal wekt hen de schallende hoorn -
Maar op 't breede slagveld deint nog het koorn
En die dag komt - God weet wanneer...

Toch: achter den berg der legende staat
Een Man en hij smeedt ter verlossende daad
Een zwaard en een harnas uit duurzaamst staal.
Soms blauwt langs den bergwand een weerlichtstraal,
Vliegt over de dorpen daar in het dal
Als ware de tijd alle slapers nu zat ...
En d' oeroude perelaar zet bloesem en blad.
De ridderspoor vlamt. De rozen zijn vaal...

Erna Blaas

Ruiter in de Bambergsche domkerk

Eindeloos, eindeloos rijdt hij door den Tijd.
Een lichte orgelwind vaart door zijn haren.
Onzichtbaar achter hem, in dichte scharen,
Donkert het Volk. En zwijgt. En is bereid,
Als hij, den grooten Koning te ontvangen.
En wacht - als hij.
Zijn blik is diep en spiedt
Ter verte van zijn trotsch en kuisch Verlangen,
En vraagt: Waarom komt de Voorzegde niet,
Van Wien veel oude profecijen spreken?
Maar géén stem roept hem toe: Zie, het geschiedt!
Slechts Tijd komt dreunend uit de klokken breken,
Ombruist hem.
   Eindeloos rijdt hij door den Tijd.
Onzichtbaar achter hem, in dichte scharen,
Donkert het Volk. En zwijgt. En is bereid.
Een lichte orgelwind vaart door zijn haren.

Wolfram Brockmeier

Wekroep

Ziet in ons aangezicht het aangezicht onzer dooden! -
Zwijgend kwamen zij uit de vier hoeken der aarde,
Schreden aan in eindlooze, donkere geleedren,
Duitschlands goddelijke ziel voorgoed te bewonen!

Drinken wij diep eer hunne stoeten voorbij zijn,
Uit den grooten stroom van geofferd hart-bloed -, winnen
wij hoop uit gedoofde oogen, verwerven wij
Edelheid van het doorschoten voorhoofd der helden.

Aarzel geen aêmtocht, tracht niet te doorgronden. De heilige
Aanraking werkt, wrocht snel de helle verandring.
Morgen reeds, als 't Nieuw Rijk begint, moet gij nieuwe
Menschen zijn!

Friedrich Deml

Laat u de slapen...

Laat U de slapen niet
Te licht belauwren!
Gij die geen kommer nog kent,
Noch gevaren verduurde,
Buig Uwe lendenen,
Ruk uit de aarde
De zilveren distel,
Die, doodelijk dor
Den troostenden dauw versmaadt.
Wind tot een kroon U
Den wreedlijk gedoornde
Dat hij kwetse Uw voorhoofd,
Opdat gij leeren zult
Vroolijk te zijn in
De bitterste stonden,
Uw lijden niet schreie.
Laat U de slapen niet
Te licht belauwren!

Hans Baumann

Gemeenschap

Werp af het duistere, wegende
Der bloeilooze eenzaamheid.
Gemeenschap is het gezegende,
Waardoor gij wordt bevrijd.

Verschenk u gansch, verdeel u zelf
Gelijk beken in het dal -,
Wees stroomende en heel u zelf
Van wat u dooden zal.

Verbrijzel het weerstrevende,
Waaraan uw geest vergaat.
Gemeenschap is het Verhevene,
De heiligende Daad!

Heinrich Anacker

De fakkelloop

De fakkel gaat van vuist tot vuist -
Als één haar aan den dood ontreet
Omklemt haar straks een andere hand.
De vlammende estafettenloop
IJlt verder...

De tijd verstroomt en niemand vraagt
Hoe lang een man de fakkel voert.
Slechts dat zij rein en lichtend laait
En dat in haar een hart mee brandt
Verlangt men.

Zoo dragen nu ook ik en gij
De fakkel naar het verre wit
En rennend hoeden wij haar vuur.
In 't donker vòòr ons wachten reeds
De andren!

Heinrich Anacker

Afvaart

Hallo, er ligt een schip, daar
Beneden, voor anker.
Een bries steekt op en
De zeilen zwellen
Nog één zee is vrij,
Nog vele golven zijn vrij
Om de zwakken
Te bedelven
En de sterken te roepen en verder te dragen.
Nog vele golven
Zijn vrij, nog vele zeeën,
Voor de jonkheid en ook
Voor de ouden, die
Opnieuw beginnen.
Een schip, daar beneden, ligt
Voor anker.
Een bries steekt op en
De zeilen zwellen.
Wie
Kapt den tros? Wie
Gaat mee?
De schuit is goed
En de zeeën zijn vrij
En zij leveren dit
Wat wij noodig hebben -
Toekomst, hallo.

Walter Jörn Badenhoop

Een speer vliegt door den tijd

Een speer vliegt door den tijd.
Haar drilde de eerste held
Met prille trillende kracht
Heen naar het heilig Wit.

Een speer snelt door den tijd.
Uit aldoor andere vuist
Bejaagt de steeds prillere worp
Het immer wijkend Wit.

U suisde de speer voorbij.
In den grond drong zij, pal voor u.
Zoolang nog siddert de schacht
Kunt gij hernieuwen haar vlucht.

Waakt haar niemand nabij?
Bijna is zij verstild.
Spring! waag den goddelijken worp
Naar het ongewis Doel.

Ernst Bertram

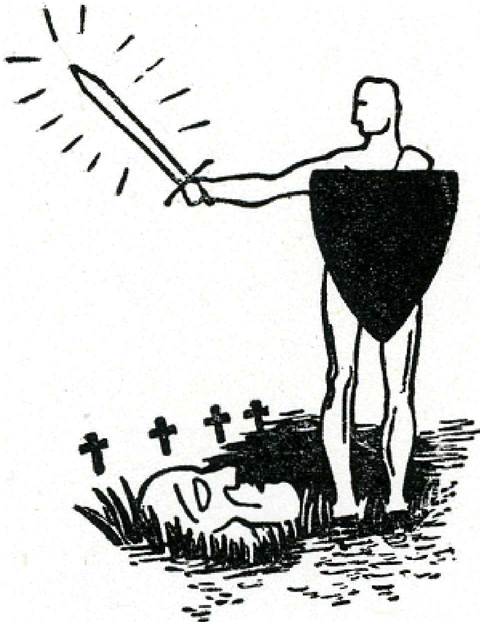
De dooden

Ook gevallenen rijen in ons gelid,
Makkers door u verslagen.
Wij hebben hen niet ten grave gedragen.
Néén. En om dìt:

Zij, die gij sluips in den rug hebt geraakt
In geheul met den nacht, die onzichtbaar maakt,
Zijn, ontrukt aan den bloedigen ban,
Weer ontwaakt.

Hun aangezicht
Voeren vandaag honderdduizend man.
En zij werden: GERICHT.

Baldur von Schirach

De führer

Immer zullen er geteekenden zijn

Immer zullen er Geteekenden zijn,
Die, alle geluk verzakend, ten Offer schrijden
En zelve het Offer zijn.

Hun ziel staat zwaar van Verlangen en menigwerf wel klimt hun klagen
Omhoog tot den God van de Dagen en van de Nachten.
Hun handen verdorden in den gloed der Begeerte.

Dan is daar de Nacht, die hen roept en zijn Merkmaal
Schroeit op hun voorhoofd en in hunne zíel en hun hàrt,
En zij verstònden en kennend de Boodschap
Begaven zij priesterlijk zich in de maatlooze Stilte
Der Eenzaamheid, en hel, en gestreng stond hun blik en
Zij zwoeren het lachen af en voelden diep in zich wegen
Den Last van het Goddelijk Geschenk.

Ver van het ijdel gedreun der wereld beidden
Hartstochtelijk zij het geheimvolle lied, dat ìn hen
Ontwaken ging en geheel hen vervulde. Gelouterd
In heiligen Strijd en heerschend nu over de hongerige
Machten der Hebzucht, ontvingen ootmoedig zij Gods
Voor eeuwig bindende wijding. Profeten en Daders,
Verscheen hun gestalte in het land, dat leeg en verdorven
Daar lag in den morgen en wachtte op hun Komen. En zij
Brachten het stil hun groet en begonnen hun Taak.

Innig als luchten te lente, zoo waren zij over het Volk,
Torsend en leidend - behoedend den heiligen Graal.
Zij staan op de bruggen der wereld en God
Reikt hun de Vlammen des Levens in de zeer zuivere handen.
En Dienst en Offer heet de Wet hunner dagen.

Door vader, moeder noch kind genoemd, door beminde noch bruid -
Want als ongenade welhaast waait, stadig en scherp,
De Goddelijke Adem hen aan - zinkt, waar zij rijzen,
Al het andere teloor, al aardsche drang der verleden
Geslachten. Doch 't huidige Volk zijn zij innig nabij en
Boven de dalen zweeft hun tijdlooze Geest.

Josef Schneider

Eed

Wie zich het Heilige bood
En tot Eed hief de hand,
Of hij stervend vergaat:
Hij leeft voort in het land.

Wiens hart te strijden belijdt
En het vuur in zich voedt,
Of de dood hem verteert:
Hij leeft voort in het bloed.

Herbert Böhme

De held

Over erts en gesteente,
Over stof en gebeente
Duurt voort de daad,
Wier machtswil geen sterveling
Noch werelds werveling
Ooit wederstaat.

Dooden staan op uit het graf,
Bergwand werpt oogsten af
Als Hij verrijst,
Die boven nacht en nood,
Held, onder helden groot,
Het Teeken hijscht.

Eberhard Wolfgang Möller

Aan den führer

Nu geldt dan weder
Der oervaadren zede:
Uit het hart van het Volk komt
De Leider getreden.

Vóór tijden kende men
Kroon noch troon,
Steeds voerde het Volk aan
Diens kloekste zoon,

De Vrije de Vrijen!
Door eigen daden
Verwierf hij zich wijding
Bij Gods Genade.

Men roemde hem Hoogste
In wijsheid en moed.
Hij, die vóór 't heir toog
Werd Hertog gegroet.

Hertog des Rijks,
Gelijk *wij* zulks beschouwen,
Waart gij reeds lang
In het hart der Getrouwen.

Will Vesper

Gij

Ook als gij pijn doet, dringt gij diep in mij
Gelijk het kouter door den akker snijdt.

Ook als ik u niet doorgrond, grijpt gij mij aan
En neemt gij mij en draagt mij als een zee.
En donker weet ik dan, hoe uit uw nacht

Mijn noodlot rustig opgaat als een ster.

Gerhard Schumann

Hitler

Gij zijt ontalligen achter mij,
En gij zijt mij en ik ben gij.

En in mij wordt en in mij spant
Geen gedachte, die ook niet in uw hart brandt.

En vorm ik woorden van blijdschap of pijn,
Het zullen immer ùw woorden zijn.

Want ik ben gij en gij zijt mij
En ons allen is Duitschland, als God, nabij.

Baldur von Schirach

Het uur

Stommen jubelen en verlamden schrijden
Onder 't purperen baldakijn. En blinden
Zíen weêr en de tot den strijd bereiden,
Die zich naakt als bedelaars bevinden,
Hebben, koningen, diep een schuld geboet.

Dooden lichtten wel de zware zerken
Konden zij het zonlicht nog verdragen;
Grijsaards daalden van de hoogste bergen
Mochten zij het leven eens nog wagen.

Zie de dapperen met de heldere harten,
Hoe onder hun voortgang bloemen tieren!
Zij zelfs, die ontweken alle smarten,
De bevréésden, willen zege vieren.

Broeders, zusters rijen in de straten
Hem, den Eenige, stralend te begroeten
In het Uur, dat komende geslachten
Aller tijden schóónste schatten moeten.

Ja, ook smaad-beladenen, de vuigen,
Die voorheen de waarheid hoonden,
Beiden hem, en boordevol deemoed buigen
Zij zich voor den ongekroond gekroonde,
Die hen allen, allen wedergroet.

Ilse Ringler-Kellner

Altijd weer...

Altijd weder houden eens de raven
Óp de stille nachten te verstoren:
Als ziels krachten ons bijna begaven,
Wij de wanhoop niet meer kunnen smoren
Om dier spitse kreten eeuwigen keer.
Altijd weer.

Altijd weder zullen moeders klagen,
Dat men voor den Grooten Wereld-Richter
Op het schild haar eenling heeft gedragen.
Altijd weder boet een jonge dichter
Met den dood zijn helle zangers-eer.
Altijd weer.

Altijd weder wordt een Albrecht Dürer
En een Maarten Luther hergeboren.
Alle duizend jaren staat een Führer
Op uit 't Volk, door God-zelf uitverkoren -,
Daalt een Held uit 't Duitsch Verlangen neer.
Altijd weer.

ILSE RINGLER-KELLNER

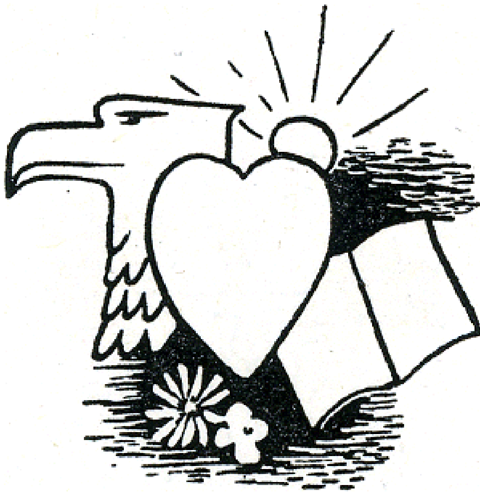
Duitsch hart

(Ostmark, 10 April 1938)

Duitsch hart, hart van geloof en kracht en licht,
Bewogenheid golft steeds Uw rust nabij.
Gij zijt de duif, zijt aadlaar en gedicht
En alle Duitsche stammen zijn als gij.

De Führer roept. Treed aan tot rein verweer.
Herken het bloed, waardoor gij wordt bevrijd,
Want deze dag draagt zoo als geen dag meer
Het groote Volksrijk in de Eeuwigheid.

Joseph Georg Overkofler

Oostmark

Wees sterk, en stil. Gij hebt geen recht, te klagen.
Rijpt niet het werk, terwijl de Führer zwijgt?
Nog is 't geen tijd, het Eenige te wagen,
Dat als een toren aan den droom ontstijgt.

Nog is ons niet het fier geluk gegeven:
Zich te bevrijden door een hooge daad.
Maar is niet rijk-zijn reeds: het leed te leven
En wétend wachten: akker zijn en zaad?

Hij kent het oogst-uur: het gebroed van dwergen
Veegt hij terzijde en hij kroont, wie lijdt.
Boven den val van beul en beulsgezellen
Heft hij de banner der Onsterflijkheid.

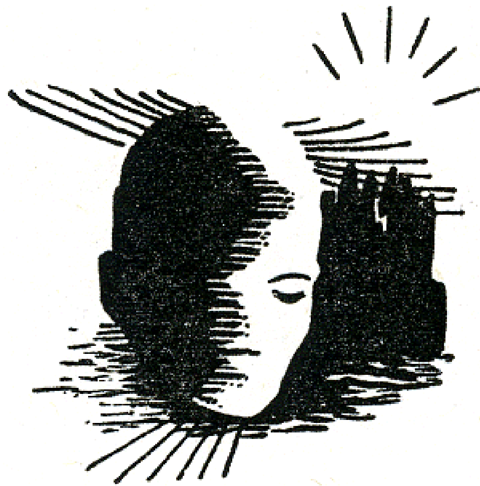
Hans Georg Kloepfer

Oostenrijk

Gij spraakt en gij verwont. Uw woord werd Duitschland.
Thans geldt de macht Uws woords in 's werelds Zijn.
Gij staalt het Volk tot tijdelooze daden.
Gij zijt der harten moed en kracht en vreugd.
Slechts tusschen ons en U heerscht nog een stilte:
Het denken: Oostenrijk, dat Uw gelaat
Soms plots zeer strak maakt. Dan heft gij de hand
Teerder welhaast en Uwer vingeren druk
Duurt langer, trager schrijdt Uw voet daarna
En dieper zint Uw blik en in Uw zwijgen
Is daar de donkere rune: ‘Gij lijdt veel,
Maar, ach, geloof mij: ook ik draag Uw lijden.’

Onbekende Oostmarksche dichter

Gemeenschap

Waar één man denkt, ontspringt een kleine vonk en
Waar velen denken wordt een stralend licht.
Eén droppel water kan de dorst niet drenken.
Eén zaad baart niet genoeg graan voor de zicht.

Eerst als het éène rijpte in millioenen,
Dit éène ons allen machtig draagt en drijft,
Staan onze daden zwaar van rijke waarden,
Bouwen wij 't werk dat eeuwen, eeuwig blijft.

Waar allen één zijn wordt geluk geboren,
Bloeit, breed, en hoog, de geest dien 'k goddelijk roem,
Ballen zich blanke krachten hecht te samen,
Voor altijd delgend duisternis en doem.

Waar één schrijdt wordt het voetspoor snel gewischt en
Waar duizend schrijden kan geen spoor vergaan
En daarom rijen wij schouder aan schouder
En de door God Verkoorne voert ons aan!

Onbekende Oostenrijksche dichter

Aan den führer

Niet juichend en overbruisend van jeugd
Ervoer ik het wonder
Van Uw nabijheid.
Neen, zeer verstild, want mijn hart
Droeg een leed door offer gezuiverd.
De wereld mijner kindsheid zag ik ondergaan
In krijg en storm
En daarom groette,
Groot gegrepen,
Mijn hart U in zwijgen.

En iederen morgen opnieuw,
Wanneer in den nacht, wanneer uit het diepst van mijn ziel
Herinneringen stegen als fladderende schaduwen,
Die beangstigden: oorlog en oproer,
Dagen van uiterst vertwijflen,
Kinderen die verkommeren,
Alzijds ondergang -,
Iederen morgen opnieuw sinds U,
Wischte het licht
De benauwende beelden,
Zooals gij van het gelaat der verweeuwde vrouwen
Met Uw handen de tranen wischtet.

Hoe ben ik vervuld jegens U met dank en met deemoed,
Deemoedigen dank, dat ik dit thans beleven mag,
U nog dienen kan, dienen mijn Volk
Met de gave, die God mij schonk!

O ik weet, hoe zij die mij lief waren,
De gevallenen, de makkers van toen ik nog kind was,
Al de dooden, die hunkerden naar Uw komst,
De Vaadren, wier graven gij weder Duitsche aarde deed zijn -,
Weet hoe zij allen,
Ademend in mijn ziel en mijn bloed,
U door mij zegenen!

Geen overbruisende jeugd kan ik U bieden, ik heb
Het leven lief zooals slechts hij het bemint,
Die omringd van de zijnen uittoog ten vreemde
Gedoemd er eenzaam te sterven.
   O mocht het zijn,
Dat mijn leven en de eer mijner Vaadren in mij
In dìt de hoogste Vervulling vond:
Dat ik mij-zelve laatste offer mocht weten:
Niet meer verder gereikte
Heilige Fakkel!

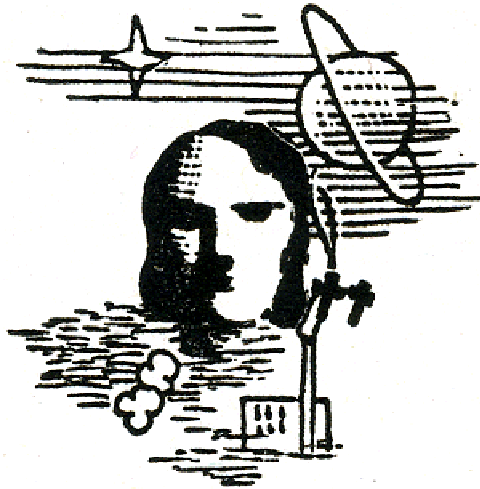
Agnes Miegel

Duitsche spreukzegging

Heer,
Sta den Führer bij,
Dat zijn werk het Uwe zij,
Dat Uw werk het zijne zij.
Heer,
Sta den Führer bij!

Heer,
Sta ons allen bij,
Dat zijn werk het onze zij,
Dat ons werk het zijne zij.
Heer,
Sta ons allen bij!

Hermann Claudius

Aan God

Heilig, Heer, gold steeds mij Uw Wil.
Den zwaren last, dien Gij op mij laadde,
Ik droeg hem stil,
En trad de dood mij dreigend nabij:
Het was Uw Wil,
Mijn mond heeft met geen vraag U verraden.

Nu echter, in dit moment,
Ontwricht ik gelijk
Een waanzinnige, God, Uw Rijk,
Zoo Gij den dood mij zendt.
Nu verduur ik den nacht niet meer,
Schud de duisternis van mij neer,
Met de macht der bezetenheid, Heer!

Want mijn oogen hebben den Held,
Hebben den Führer aanschouwd
En nu wil ik léven, léven,
Wil ik enkel léven,
Leven om hèm alleen,
Leven met heel mijn hart,
Leven met al mijn kracht,
Mij hem, o God,
Te geven!

Bruno Brendel

Ridder, dood en duivel

Op Dürers prent herkennen wij u diep,
U, wien de Heer tot onzen Leider riep.

Eenzaam, den ridder in 't harnas gelijk,
Vingt g' uwen tocht aan in het verre Rijk.

De weg was steil en scherp en overal
Loerden daar haat en leugen op uw val,

Trachtten u weg te lokken van het Doel.
Doch in uw ziel bleef alles klaar en koel,

Gij waart de Wetende als in 't Begin:
Geen schijn, geen drogbeeld spon uw Wezen in.

Uw blik, nog nimmer door het kwaad ontwricht,
Hield gij hecht naar den Graalburcht heen gericht.

Eerst toen Gods hand u de Overwinning bood
Verlieten u de Duivel en de Dood.

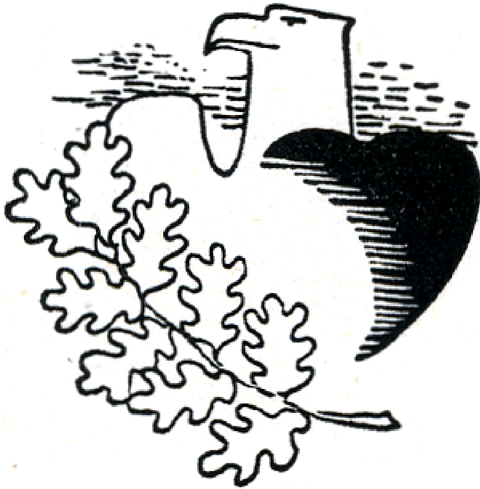
Heinrich Anacker

De strijd

Aan Albert Leo Schlageter

Is er iets heiligers dan
De eer van het Vaderland
Te dragen in het hart
Zooals gij,
Om zooals gij
De Wet te vervullen,
Onsterfelijk een Wachter te zijn
Voor de Poort van het Rijk?

Carl Maria Holzapfel

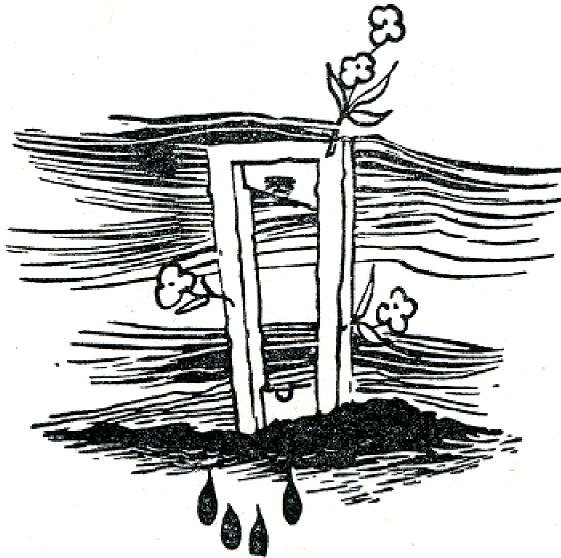
Planetta

(1934)

- en toen zijn voet het schavot betrad,
Werd het hout als geheiligd. Licht
Brak uit zijn jonge, doodgewijde hart en
Schoot opwaarts tot aan de hooge
Wolken. Hij zag Gods Aangezicht
En smeekte: Duitschland!

Toen werd zijn schenders
De spanne, die hem kroonde,
Tot Gericht.

Hans Georg Kloepfer

Jeugd

In ertsen taaflen grift een nieuw geslacht:

‘Laat grijzen zich in hun hecht goed vermeien.
Het ver gerommel raakt hun stilte niet.
Maar knechten zal ik alle jongeren schelden,
Die zeem van woorden op de lippen bedden
Wanneer zij waarlijk van den afgrond reppen. -

'tGeen voos u op de tong ligt, spuw het uit.
Gij zult den dolk in eere-kransen dragen,
Veerkrachtig schrijden naar het dagend Wit.’

Stefan George

Helden dragen een volk

Groot, groot is het geslacht,
Dat heilig zijn akkers weet
Wijl, weerszijds den breeden stroom,
Zij koren baarden en zwaard.

Wee het Volk, dat nog nooit
Eigen bloed-offer bracht.

Vaag slechts gist het den God,
Hem, Die het ijzer beveelt.
Dat het in d' aardschoot rijp'
Als in de gronden het zaad.

Moeizaam wast er het erts -
Doch eens, na jaar en jaar,

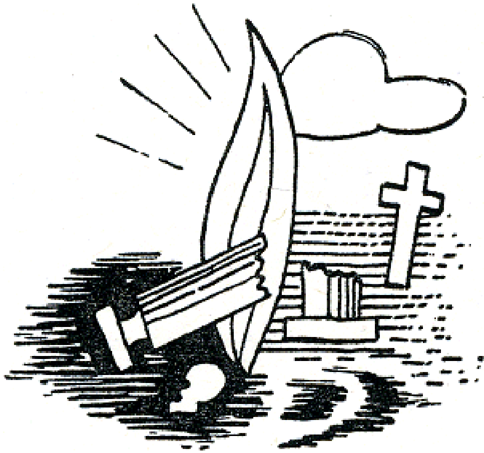
Is de stonde nabij
Dat weer in 't golvende graan,
Naar Gods Wil en Gods Wet,
Vlammend het zwaard zich ons biedt.

Zoo wordt lichtstraal de roem,
Die aan de graven ontstijgt.

Menschen komen en gaan.
Beelden kantlen in 't stof.
Namen verwischt het zand.
Vergetenheid woekert alom.-

Enkel de held draagt een Volk
Voor eeuwen en Eeuwigheid.

Martin Damsz

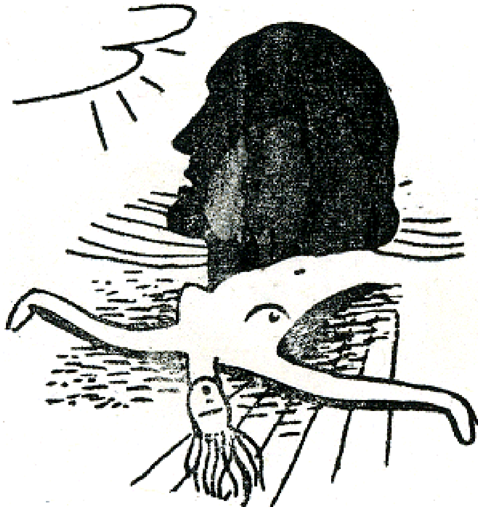
Duitsche meisjes

Ons hart is waakzaam om wie tot ons kwamen
En schrijden op den maatslag van het bloed
Den heiligen Weg en fier zich Duitsch benamen
En rilde kinderen zijn van plicht en moed.

Ons hart is waakzaam om wie weer het Leven
Belijden, tot elk offer groot bereid,
Het Ik verzaken om zich 't Wij te geven,
Glimlachend ademend Gods Eeuwigheid.

Ons Hart is waakzaam om wie diep begrijpen,
Hoe alle Waarheid wast uit moeite en pijn
En in haar woord en daad en lieflijk rijpen
Te allen tijde Duitsche meisjes zijn.

Reinhold Braun

Wij zijn...

Wij zijn Leven en Wil, zijn Gedachte en Vuist
En Geest en Geloof en Daad,
Zijn Storm, die van blindende hoogten neerbruist
Over het zaad.

Wij zijn Liefde, zijn Brand, zijn de Komende Tijd,
Delgers van worgenden nood.
Wij zijn de Duitsche Onsterflijkheid
En het heilige Duitsche Brood.

Wij bouwen den dag en wij breken den nacht,
Wij: Hamers uit edel staal -,
En zijn, als het eeuwige Duitschland ontwaakt:
Vlag. Fanfare. Fanaal.

Franz Lüdtke

De wacht

Eenzaam staat hij in den nacht
Met den heiligen last beladen
En denkt het verleden: de wacht
Der doode kameraden.

Hij ervaart hoe iemand hem tegentreedt:
Een soldaat in den dood ontweken,
Eén, die het wrangste doorleed.
En zacht hoort hij spreken:

Kameraad!

Slechts dit klein woord alleen.
Zij zwijgen en staren.
Eerst bij het morgen-waren
Glijdt de doode - een schaduw - heen.

Herbert Menzel

Aan Duitschlands jeugd

Jeugd van mijn Land!
   Zingend gelijk geen Volk
Zingt met de Ziel, toogt gij den hellen Dag
Der Toekomst tegemoet.
   Heerlijke Lente,
Omhooggebloeid uit grauw verval: Jeugd, gij,
In wie wij liefhebben wie vòòr U stierven,
Zie, Ùwen zomer wilden wij aanschouwen,
Den gouden oogstkrans van Ùw herfst. Wij droomden
Vreedzamen U, volbrengers eener Taak
Elk ten exempel. Maar het Noodlot van
Ons Volk wilde het anders. Reeds vanaf
Den Aanvang waren wij Geteekenden,
Bestemden ons de Nornen tot den strijd.
En thans weer wierpen wij in ijzren helm
De runen der ontraadseling - en hoort:
De straten dreunen van der legers marschgang
En vele wagenen. En door den hemel,
Boven oogstvelden, roept de schelle schal
Der hoornen. En de sterren van den voorherfst,
Ontbloeiend in den vroegen avondval,
Branden wit boven angstig stille steden,
Die zijn als moeders, die in smart gedoken
Met floersen zich verhulden - en één ster,
De roode oorlogsster, vlamt als een fakkel...

Uit de vertrapte landen komt tot ons,
Gesmoord, de doffe donder der kanonnen

Verkondend ons de namen hunner gronden,
Namen ons in het levend hart gesneden
Sinds jaren, jaren - onvergankelijk!

Doch iets werd anders sinds eermaals: neen, niet
Het aangezicht van onzen aartsvijand,
Het onbeweeglijke daar 't bloed langs stroomt
Van helden, martelaren - bloed, dat stroomen
Zal tot van dit gelaat de lage leugen
Voorgoed is weggewischt en recht weer rècht geldt -,
Neen, niet de haat door dit gelaat bevolen
Heeft zich gelegd, noch zwichtte van ons 't lijden
(Nog lijden wij, maar lichter torst bereids
Het zwaarste leed) -,
   neen, dìt veranderde:
Dat wij een Vòlk werden, een hechte Eenheid
Van Volk, den roep des Leiders hooren en
Dien roep gehoorzamen als riep ons God -,
Dat onverbrekelijk wij samen staan,
Vaders en moeders, dochteren en zonen,
Waakzaam, gereed in strijd tot verderen strijd,
De harten kalm in vuur, in nacht, in nood,
En dood, zoo 't Lot van ons, te stèrven vergt
(Maar 't Noodlot immers heeft de dapperen lief!).

Jeugd van mijn land! Zingend tijgt gij vooraan
En gij aanvaardt den kamp - de één te velde,
Knaap nog, het aangezicht des broeders dragend,
Die viel vòòr U, gelijk een zaad gezaaid
In akkervoor: die reeds der Vaadren bloed
Eens dronk: het kostbaar bloed der Roem -;
      de ànder,

Kind nog, meisje of knaap, in 't Vaderland
Dagelijks vechtend voor 't bestaan -.
        En d' één
En d' ànder: reìnen zijn zij, rein in strijd,
Niet zinnend dus op mòòrd, zooals de vijand,
Op, hoè den tegenstander 't veiligst voor
Zichzelve, te verderven (en nochtans
Zichzelf verdervend) -,
    neen, zij díenen beide,
Díenen gelijk de maagd de huisvrouw dient,
In trouw -, gelijk de jongste knecht der hoeve
Achter den ploeg schrijdt, dienstbaar ziel en aarde.

Achter den grooten Maaier van den krijg -
De suizende zang der zeis rhythmeert Uw schreden -,
Schrijdt, rusteloos dienend in de harde dagen,
Gij, Jeugd van 't Duitsche land, éénmaal te óógsten,
Hetgeen de Moeder, d' Aarde, die U baarde,
U schonk ten groei: de Liefde die nooit sterft -
En dienend deze Liefde, dient gij allen!

Waar krijg en nood woedt zingt gij Uw klaar lied,
Zang, die wie na U komen zingen zullen,
In verre tijden -, lied, dat rond de aarde
Kringt, zooals de wind die van de zee komt -,
Lied dat soms klinkt gelijk een aadlaarskreet
Vanaf den kartelenden kam der bergen -,
Het machtig lied der Jeugd van Duitschland, die
Schreed aan den spits der Volkren, dienend Aarde,
Dienend den Nieuwen Dag, d' uit vuur en bloed
Geborene, Wiens avond Vrede heet.

Agnes Miegel

De hemel dreunt van dood

De hemel dreunt van dood. De aarde bloedt
Uit harer zonen wonden dag en nacht.
Donkere profeten konden 't wereld-einde.
Terwijl vijanden dof hun noodlot zoeken,
Hoort gij, mijn Volk, temidden woede en waan,
Nog heilgeroep en zijt gij groot bereid
Ten offer, en werpt alle oude droomsels
Ver van u af en vormt met uw wijd hart
Machtige ijzeren daden en welhaast
Schaamt gij u over dichters, d' eenzamen,
Wagend in eenzaamheid der daden stilste.
Maar is niet *hij* het, die altijd geloofde
In de gemeenzaamheid en deze hoedde?
Wanneer gij uittijgt, broeders, is *hij* u
Nabij en roept tot elk van u zijn: Kom!
Kom eenmaal nog in mijn vrij woud. Daar stroomt
Uit oergesteente een koele, kostbre bron,
Geschenk des hemels met den smaak der aarde -
Vogels bevochtigen er de warme vleugels...
Drink. Wie hier drinkt verwerft zich diepe Wijsheid.
Hij ziet de Vaadren onzer tegenstanders
In bond met ons, en zooals vele tochten
Hun Teekenen achterlaten in het land,
Zóó helder zijn hem in het scheemrig Dal
Des Moords der milde geesten sporen zichtbaar.
En of hij doodt of wordt gedood, hij weet:

Dit alles: zaden zijn 't slechts eener Liefde
Die eenmaal bloeien zal. Veel bloed, veel bloed
Moet in de aarde dringen, want niet eer
Kan zij den menschen zijn ten Vaderland.

Hans Carossa

Strijd luidt het wachtwoord...

Strijd luidt het wachtwoord voor elken dag.
Wij dienen om loon geen heeren.
Ons roept de roffelende trommelslag
En wij revolteeren!

Maar het blaffen van salvo's is niet genoeg
Noch de zang, die dreunt door de rij.
Het meest geldt de eer, die soldaten vroeg.
Zonder eer wordt geen man sterk en vrij.

Ons bloed wordt zege te ruischen nooit moe
Zelfs al voerde de marsch van hier
De versten der verre sterren toe.
Geen hart verlaat zijn banier.

Maar het blaffen van salvo's is niet genoeg
Noch de zang, die dreunt door de rij.
Het meest geldt de eer, die soldaten vroeg.
Zonder eer wordt geen man sterk en vrij.

Roem luidt het wachtwoord voor elken dag
Neen, wij dienen om loon geen heeren.
Wij strijden bij roependen roffelslag.
Wij - REVOLTEEREN!

Herbert Böhme

Tot een kind

Een donkere gemeenschap zijn
Wij van levenden, dooden
En komenden, kind:
Wij - Duitschland!

Vloek over hem, die zijn land verried
Aan de leugenmacht van den tijd.
Werk, en wapen u met een lied
En met het zwaard dat bevrijdt.

Hoort uwen hartslag. Het is het bloed
Van het eigen Volk dat zoo slaat -,
Van de eigen aarde -, de kracht en de moed
Die nimmer, nimmer vergaat.

Want een donkere gemeenschap zijn
Wij van levenden, dooden
En heilig herrijzenden, kind:
Wij - Duitschland!

Hans Friedrich Blunck

Wij bukken niet...

Wij bukken niet!
Geen ketting boeit den geest!
Wij treden aan,
Want jeugd zijn wij en kracht
En zege zijn wij en de dageraad!

Wij buigen niet!
Een vlam slaat uit ons op
Geboren uit
Der helden moed en dood.
't Verleden roept ons allen aan het front.

Wij zijn zeer recht.
Het morgenrood breekt aan
En vrijheid luidt
Ons dreunend door de borst.
En hart voor hart zijn wij
Zingend gereed tot den verlossingsstrijd.

De keten rijt,
En gansch een Volk wordt vuist
En hartstocht, die
Het knechtschap fel veracht
En laait tot goddelijke daden schier!

De opstand wast
En wielt en wielt en wielt
En hechter steeds
Sluit zich de ring, slaat storm.
Het vaandel gloeit. De Dag der Daden rijpt!

Onbekende dichter

Ons de toekomst

Laat af van dwang.
Niets breidelt onzen geest.
Wij zijn de jonkheid, en wij zijn de kracht.
De Toekomst zijn wij. Ons is d' overwinning!

Laat af van dwang!
De vlam laait hoog en hel.
De Sterken riepen en wij zijn ontwaakt
En op de fronten plaatste ons de Historie.

Laat af van dwang.
De dag breekt scheemrend aan,
De Vrijheid staat op aan den horizon
En machtig zingend trekken wij ten strijde!

De keten rijt,
De hand spant zich tot vuist.
De boeien die men ons had aangelegd,
Zij smelten in den gloed van onzen daaddrang!

Opstand groeit aan.
Een cirkel wordt en wordt...
De ring sluit zich. De Teekens staan op storm.
De banner wappert in den Dag der Daden!

Onbekende dichter

Toen gij nog speeldet...

Toen gij nog speeldet waren wij soldaten
En volgden hem, die steil het Vaandel draagt.
Toen gij nog droomdet, leefden wij in daden
En wisten ons door 't goddelijke aangeraakt.

Nu zijt ge ontwaakt en in verward verbazen
Ontdekt gij roem aan ons en eeuwigheid,
Maar gij vergeet wat wij verloren gaven:
Den wondertuin van onzen kindertijd...

Baldur von Schirach

Soldatengebed

Met woorden jongleeren is niet ons werk.
Zij U dan dit weinige ten zoen.
Maak onze zielen, Heer, hard en sterk.
De rest zullen wij wel doen.

Behoed onze vrouwen daar thuis, ginder ver,
Als het leed te zwaar op haar daalt.
Ontsteek in Uw nachten een witte ster
Die haar van veel zachtheid verhaalt.

Schut immer den Leider, schut immer het land.
Geef de kinderen een slaap als in dons.
Vrouwen en kinderen, Heer, in Uw hand -
En wat overblijft is voor ons.

Gerhardt Schumann

Aanmerk, o wereld!

Luister, o Wereld, en laat af van klagen.
Zwijg over Recht. Gij meent slechts geld en macht.
De teerling valt. Wat wij voor Duitschland wagen
Is onze zaak - die gij de Uwe dacht...

Wereld, rep niet zoo luid over Uw eer en
Bedenk: wat was ònze eer U vroeger waard?
Bleef niet op 't veld de bloem van 't Duitsche heir en
In Uwe gretige hand ons huis en haard?

Wereld, aanmerk: Wij zijn, die hecht gelooven,
Dat diepste nood gebergten zelfs ontwricht.
Neen, dit geloof kunt gij ons niet ontrooven
En het wordt tijd, dat gij U hiernaar richt!

Fritz Stüber
(Oostmark 1937)

Hymne op den terugkeer

(Bevrijding der Oostmark)

Dit in Naam van het Volk!
Dit in Naam van het Bloed!
Dit in Naam van het Leed!

Lijden zuivert het hart.
Ach, en hoe anders wel
Rijpt een Volk tot Zichzelf?
En hoe anders wel, dan
Als uit vlammend bloed, ruischt
Breed de Vrijheid naar 't Licht?

Is het klagenstijd thans
Om de bruutheid, die wreed,
Door verraad op verraad,
Liefde aan liefde onttrok,
Die het hulpeloos kind
Rukte uit moeders arm
En het een beulschen voogd
Voortaan ten meester gaf?

Moeten wij, oog om oog,
Wellicht het wraakgevoel
Voeden met valsche zorg,
Waar toch hun kerkers ons
Te minnen ons leerden 'tgeen
Heemde diep in ons hart,
En mèt ons treurde en
Weende: het Vaderland?

Dienen wij God niet eer,
God, Hem, Wiens naam zij schel -
Spelend hun huichelspel -
Spanden vòòr hunne schuld,
Te danken daarvoor, dat Hij
Toeliet dien grellen smaad?
Dreef hij niet ieder uur
Dieper in onze ziel
't Zaad, deed met groote smart
Gedijen de kleine kiem,
Houdend de smart geheim
En het geheimnis groot?

Die na het twintigste jaar
Keerde met 't wapen Dood,
't Vrijersgespuis ten schrik,
Dèzen Odysseus roemt
Dreunend een stoer gezang
Dwars door de eeuwen heen.

Hoe hij zijn taak volbracht,
Hoe toèn de vrouwen hem
Kusten hand en gelaat
En hoe begeerte, zoet,
Diep in hem schreien ging,
Daar hij elk heeft herkend:
Alzoo roemt hem het lied
Dwars door de eeuwen heen.

Doch eeuwen en eeuwen - Ach,
Hoezeer gering nog was
't Doolen van Odysseus,

Dat slechts een nachtlang leed:
Teistrende, woeste droom......

Doch eeuwen en eeuwen lang
Weg-zijn, verscheurdheid, pijn -
Want o de Daad van hem,
Die 't bloed tot waken riep,
Waak in 't millioenenvoud -,
Die ons den grond bezwoer
Ree voor de vrucht te zijn;
En dit is wederkeer
Heilig, vol heerlijkheid:
Wie, van wie sterflijk zijn,
Vindt 't magisch harp-accoord,
Zingt 't magisch woord erbij,
Dat van den Aanvang zegt
En eeuwen duren zal?

Woorden, heel machtig, zijn 't,
Welke 't hart zingen zal,
Woorden, heel teeder ook:
Trouw en geloof, geduld,
Offer en liefde en trots,
Dienen en dapperheid.
Ach, zij zijn schamel nog,
Doelloos bijna, en klein.
O stond des Vaderlands
Zaligste Zanger op:
Hölderlin! Hölderlin!
Puren zou hij het Woord,
Hel van Ziels reine kracht:
Hoe harten versmelten tot Eén

Hart, door de Schoonheid der Plicht,
En 't Rijk vol bloeiïng wordt -

Hoe de Verkorene kwam,
Leider voor gansch het Volk,
(Volk van zijn eenigen Wil),
Geladen met Scheppingsdrang -,
Hoe nu de steden àl
Blinkend van blondheid zijn,
Kuisch weer en toekomstrijk
En Duitschlands bergen thans
Weder der Muzen woon -,
En hoe de dooden, zij
Die op het eere-veld
Vielen, der Vaadren schaar,
Ontrezen de duisternis,
T' aanschouwen der dagen Dag,
Roemend verzameld staan.

Neen, nog doorgronden wij 't niet.
Te lang bezaten wij
Vaderland slechts in droom.
Nu echter broederhand
Rust in des broeders hand,
Laat ons nu zweren den eed:
Hoort, onafscheidbaar zal
Voortaan der wijzen bloed
Zijn van des wachters bloed,
Van 't stalen voorhoofd het
Hart dat vol zachtheid is,
Hemel van hemel en
Traan van traan. Geen plicht

Zal ooit te zwaar ons zijn,
Geen taak onvervulbaar, want
Deel van een Grooter Volk,
Weten wij ons voorgoed.

Verten naadren elkaar,
Zuidstreek de Noordstreek. God
Heeft ons thans nieuw gemaakt,
Zooals geliefden zijn:
Stralend van hoop en heil.

Dit in Naam van het Volk!
Dit in Naam van het Bloed!
Dit in Naam van het Leed!

Duitschland, eeuwig en groot,
Duitschland, wij groeten U!
Führer, heilig en koen,
Führer, wij groeten U!
Vaderland, blij en vrij,
Hart-land, wij groeten U!

Josef Weinheber (Ostmarker)

Dit hier is Duitschland

Dit hier is Duitschland: onder u, gij andere
Volkeren van Europa, slechts een klein
Smal menschen-rijk, een breede akkerstrook.
G' ontnaamt ons veel. Wij leden, droegen. Want
Het hart in ons te weten en het steil
Wit branden van den geest, dit alles had
Zelfs uiterste vernedering en pijn
Te dooden niet vermocht. Wij roepen niet
Om wraak. Wij vergen enkel: rècht. Wij bloeden
En wij bezweren u, die vreemdeling zijt,
En niet om ons alleen - gij krijt ons uit,
Nietwaar?, voor vijanden, en haat ons -, wij
Bezweren u om uwentwille: Aanmerkt,
Hoe hier een wéreld ademt, hoe wij zijn
Een heiligdom, door God gebenedijd.
Zijn wij niet méér kind dan elk ander volk?
Wij dragen schoone droomen in ons bloed.
Wij willen deze droomen scherp behoeden
Om God, verstaat gij? - want Gods droomers zijn wij,
En Duitsch. En daarom stieten wij ook vroeger,
Met onze kracht van knaap, of kracht van reuzen,
Die knapen zijn, de logge voosheid in
Het stof der tijden, der vergetelheid...
O denk aan Luther, dien gij roemt - waaròm
Blikt gij òns dan zoo fel verbijsterd aan?
Wij waagden gelijk hij en wijl het moèst

En dooden slechts de lafheid! Och, een vonnis
Is licht geveld... Maar hielden niet steeds wij
Het sleutelpand der toekomst? Wilt ge namen
Vernemen, die u schokken? Neen, wij zijn
Niet louter namen, doch een Volk en in
Ons leeft het wonder der verandering, dat
Ook u, wanneer het zich voltrokken heeft,
Met zich vervullen zal. Wij achten u
Noch onze minderen, noch onze meerdren.
Wij schatten zuiver. *Gij* zijt. *Wij* zijn. Láát ons!
Wij zijn de scheppers van een nieuwen mensch,
Van een nieuw Rijk. Wij hebben elkaar lief,
Gelóóven in elkander. Meent gij dit
Een zaak zóó hachelijk? Verspilden wij
Lichtzinnig kostbaar bloed ooit? Offerden
Niet andere volkeren, voor een minder diep
Symbool, geheel oneigen bloed? Hoort gij
Een: Weg met u! -? Of weet gij in ons midden
Iemand te duiden, die den keizerscepter
Te zwaaien wenscht en landen als een kaartspel
Te schudden? Hij, die over ons bevel voert,
Frazelt van vrede hij gelijk de veinzaards
En hebt gij in zijn aangezicht wellicht
De valsche lijnen van de list ontdekt?
Wij allen, Duitschers, zien in zijn gelaat
Niets dan oprechten toorn en rein verlangen,
Ontwaren er het leed van onze moeders
En 't leed van de ontelbaren, die vielen
In een schier bovenmenschelijken strijd.
Hij, die bevel voert, hij braveerde 't vuur
Niet als een dwazelijk bedwelmde, néén.

Het innigst richtte zich zijn liefde op
Wie, mèt hem, simpele soldaten waren -
En zie: zijn breede liefde werd tot heem
Aan aller bange zorg en aller zeernis
En bijna had de tierende verwoesting
De vlam van droom en daad in zijne oogen
Voor altijd uitgebluscht en hem, een blinde,
Aan een blind en verraden Duitschland weêrgegeven.
O deze Leider, uit het Volk naar voren
Getreden voor zijn Volk, hij weet wat krijg is
En weet wat rècht is en gerèchtigheid,
En éér, die de lankmoedigheden afpaalt -
En dit maakt ons geloof in hem onwriklijk!
Doch gij - hoe kunnen wij uw twijfel weren?
Welaan dan, sla ons neder zoo gij wilt -
Mogelijk kunt gij 't, mogelijk ook niet -,
Sla - en gij zult u-zèlve nederslaan,
Want treft gij ons en vàllen wij, dan zal
Europa's laatste volk gevallen zijn ...
Nietwaar, ons einde wilt ge - door ùw houw
Of door iets anders, dat uw brein doorkoortst...
In elk geval: het doode is dóód - nietwaar?
Wij smeeken niet om vrede, want wij zijn
De vrede zelve, kinderen Gods, die dróómen
Van Hem en ernaar hunkeren het wezen,
't Geheimenis der smartlijk-blijde leefdrift
Van deze wereld, in muziek en sagen
Schoonheidsbezeten te ver-beelden en
Aldus van verre Hem gelijk te zijn.
Kinderen Gods zijn wij en, och, u zal
De trots van kinderen niet tè zeer verwarren...

Hebt lief ons - en ù is dier kinderen liefde.
Haat ons - en ù is onze kinderhaat.
Oorlog en vrede rusten in uw hand.
Wij zijn bereid tot beide. Wat ook kome,
Wij leerden sterven - en wij leven gaarne:
Een klein smal menschen-rijk van heel veel liefde.
Een diepe wereld. *Gij zijt. Wij* zijn. Láát ons!

Ludwig Friedrich Barthel

Aarde. Arbeid. Adel.

Gedicht na tien jaren zwervens

Breed ligt het land in de duizend armen der bergen.
Breed ruischt het woud, dat opwaarts klimt langs hun flanken.
Breed spant de hel-blauwe zijde des hemels over de aarde.
Korens wiegelen. Lage hellingen dragen
Rijpende wijnen. Langzaam over de wijde
Heide trekken dieren met hunnen herder.

Boeren schrijden over hun akker, breken het braakland.
Boersche deemoed roept God aan om zegen over den arbeid
Waar zij het zaad de voren toe-zenden, opdat de
Halmen buigen onder de zwaarte der aren -,
Roept God aan, wanneer zij diep hun vrouwen omvangen,
Opdat zij kracht, opdat zij erfzonen baren.

Aller rivieren vallen doorbruisen mijn aders.
Aller wouden roken teugen mijn longen.
Aller vruchten zwellen verhardt mijn vleesch. Immer hooger,
Immer onstuimiger stijgt in mij het helder Verlangen
Mijns Volks en wordt klank, wordt machtig woord op mijn lippen.

Gelijk te oogst-tij de boer met blinkende oogen
Zijn winst, zijn zege beraamt, omvaam ik de gronden
Mijns levens, beraam de graanvracht en het verstuifsel
En prijs mijnen Heer om Zijn maatlooze wijsheid en goedheid.

Àltijd heeft mijn hartslag, U, Duitschland, gezongen.
Krijg en kommer en dood - en o het reine begeeren,
Dáád te zijn, daad van geest en daad van handen, voor Duitschland -
Dit alles verhaalde mijn voorhoofd, ondelgbaar en lichtend.
Zwervend vond ik den weg, zwervend verloor ik hem nimmer.

Heinrich Zillich (Zevenburger)

Mijn dorp

Dorp uit aarde gemaakt,
Gij zijt veracht.
De anderen kennen u niet.
Maar ik draag uw gelaat,
Ik ben uw lichaam, uw lied
En met mij zwerft ge mijn vele wegen.
En gaat gij met mijn dood verloren,
In de kinderen wordt gij weder geboren
En zoo roem ik u eeuwig en eeuwig ten zegen.
En allen die waren en allen die komen,
Ik reik hun de handen in denken en droomen
En dank, een boer uit dezen tijd,
O Dorp, ù mijn onsterfelijkheid.

Otto Zimmer

Aarde

Aarde, Aarde, hoe diep heb ik U steeds liefgehad!
Ik dacht aan U als ik waakte en wrocht, aan U als ik droomde en bad.
Wist ik mij-zelve niet groot van Uw duizend wondren vervuld?
Aarde, gelijk aan een minnaar hebt Gij mij Uw schoonheid onthuld.

Aarde, hoe vaak heb ik mij Uw prachtigen Aanvang ver-beeld!
Dan zag ik Gods Wil U vormen, Wil die edel met werelden speelt,
Zag ik U Moeder zijn en nieuw leven uit U ontstaan,
En in 't bloed der levende dingen brak een heilig Verlangen aan.

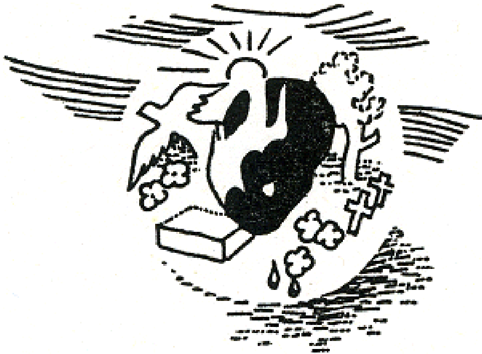
Aarde, o milde Aarde: mensch, boom en dier en steen
Zijn wonderbaar deel van U, aadmen door U alleen,
En al wat sterft keert tot U weêr en her-wordt en her-leeft
in het eenvoudige leven dat Gij den gestorvenen dingen geeft.

Moeder, Gij zijt zeer wijs. Gij laat ons aan blijdschap en pijn,
Wetend: eens is dit alles voorbij en zullen zij bij mij zijn,
Vredig, en stil... Gij zaagt volken in doodelijken ondergang.
Reeds bij hun geboorte hoordet Gij in U het donkere doodsgezang.

Moeder, liefde en haat en het heimwee naar Verten: het veld
Der sterren - en hóóger -: het is slechts wat sneeuw, die smelt
In de holte der hand -, is slechts schoonheid, schoonheid uit U -, die niet weet
Waarheen -; is Uw eigen droom, die de Goddelijke Ruimte doormeet.

Aarde, trouwste der Moeders, ik dank U dat Gij mij gaaft
Een geest die denkt en wiens dorst zich heerlijk aan Uw geest laaft.
Nog bonst dit hart, mijn rood hart. Maar weldra stokt zijn slag.
Laat mij dan slapen in Uw schoot tot aan den Jongsten Dag.

Olga Wohlgemuth

Wij tijgen aldoor...

Wij tijgen aldoor den eenderen gang
Dag op dag,
En de uren zijn leeg en zij lijden zoo lang
Dag op dag,
En de morgen is grauw en de avond weegt zwaar,
Onze rijkdom heet Zorg en wij sleepen haar
Voort, immer voort en zij mint ons maar
Dag op dag.

Een enkele gedachte koesteren wij nog
Dag op dag,
Wij willen niet rusten en moeten het toch
Dag op dag,
En de arbeid wordt waan en de vuren zijn dood
En de schouders krommen zich onder den nood
En toch willen wij slechts ons arm beetje brood
Dag op dag.

Hans-Jürgen Nierentz

Menetekel

Tranen hebben onze oogen gewasschen.
Hoort, Heeren, hoe het daar dreunt en kraakt!
Van ons alleen komt dit bliksemen en bassen:
Wij, Duitsche boeren, zijn eindlijk ontwaakt!

Wij staan niet stom meer op onze akkers,
Vermoeiden als voor een eeuwigheid:
Wij rijen schouder aan schouder als makkers,
Grijpen in 't wervelend rad van den tijd!

Nu heeft ook de laatste van ons begrepen
Den zwendel, dien gij aan ons bedreeft:
Hoe al uw woorden, hoe fijn ook geslepen,
Met duizend leugens waren doorweefd!

Thans, Heeren, het afscheid, als nimmer blijer...
Maar hoedt u voor onze eeltige hand!
Aanmerkt u: De oude Florian Geyer,
Florian Geyer is weer in het land!

Pidder Lüng

Gedicht

Of in Maartmaand nog sneeuw op de akkers smelt:
Op uw disch mondt het brood.
Of de oogstzon grassen en bloemen schroeit:
In uw spinde wacht brood.
Of de dood van den herfst waart over het erf:
In uw keuken geurt brood.
Of de vrieswind diep in de gronden bijt:
Op uw palmen ligt brood.
Dagen,
Jaren,
Tot uw laatste uur
Heiligt brood uw huis,
Schoonst Godsgeschenk.
Gij zijt de erfzoon,
Uw blik omvaamt
Het uwe, uw deel, niet uw deel alleen,
Want het is het bloed en het zweet en de tranen
Der vaadren in verre tijden -,
Het is - ùw kinderen
En vèrder en vèrder -,
Het is ùw Volk, dat u boer doet zijn
Tot in eeuwigheid.

Johannes Linke

Meisjeslied

De Zondag is voorbij.
Mijn hart, gij siddert nog...
Ik sliep geen uur den ganschen nacht,
Ik heb aldoor gedroomd, gedacht...
De morgen nadert mij.

Lag nu een wijde tuin
Voor jou en mij gereed.
Wij zouden langs de paden gaan,
Bloemen en vogels gadeslaan...
Als Gòd zóó'n wonder deed...!

Mijn tuin is de fabriek.
Daar zingt geen lied, geen lach...
De werkhalwanden zijn doods-wit,
Wij aadmen wolken stof en dit
Duurt heel den eeuwigen dag...

De wielen razen weer.
Hun leven maakt ons klein.
Maar groot denk ik: hoe rijk en bont
Die tuin was en hoe rood jouw mond!
Waar zou mijn liefste zijn?

Heinrich Lersch

Machine

Wir Menschen müssen uns über die Machinen
heben und werden es auch.
Denn sie haben von uns ihr eisernes Leben.
Wir wissen nur Eines: mit Blume, Strauch und Baum
Sind wir demselben Wunder verbunden.
Machinen, gebt Raum!
Hermann Claudius

Boordvol schaamte zet ik mij in de leege werkplaats op het aambeeld
En martel mij af:
Waar is mijn ziel?,
Waar haar heldere kracht?
Ik ben machine, gehoorzaam aan vreemden wil, klakkeloos, zonder gevoel.
De wereld heeft met mij afgedaan
Wij zijn allen gedweeë machine-slaven,
Op allerlei wijzen:
Meester en knecht: machine -,
Agent en priester: machine -,
Regeering en recht: machine.
Wij worden in beweging gedwongen.
Waar zijn de zielen der menschen? Waar?
Waar eerlijke plicht en aandacht en geestdrift?
Ergens - waar? - stroomt eindeloos de energie.
Ergens - waar? - bloeit onstuimig het diepste verlangen en heimwee,
Ergens, ergens, daar in het machtige Al,
In den aether misschien, in de oceanen, gebergten, ver van de steden.
Ergens - waar? - vleugelt de ziel, verjaagd uit het aardsch paradijs...

Heinrich Lersch

De mensch is onderweg

Voorwaarts! Voorwaarts! Marcheert! Gordt, Jongeren, u aan ten Tocht!
Laat den broodbuidel thuis! Wat geldt hier nog honger!
Slechts één ding is noodig: het Inzicht, het groote Weten.
Schaart u schouder aan schouder. Wij gaan de wereld veroovren!

De Mensch is onderweg. Hoort onze schreden in één-schred!
Wij komen. Niet met handelsverdragen, met smeekbeden niet en niet onder wraakgeschreeuw:
Naakt en steil schrijden wij. Ópen geheel. Niet met gas en kanonnen
En niet met diplomaten. Want nimmer strekte een Volk de Verscheurdheid tot roem.
Nimmer en nergens wies ooit de mensch door rauw geweld tot het Mensch-zijn.
Voorwaarts! Marcheert! Vaders niet, zonen niet, noch klasse of partij: WIJ marcheeren!
Niet de Duitscher is onderweg, niet de rijke; de arme, de wijze en de dommaard niet:
Voorwaarts! Voorwaarts! Marcheert! Onderweg is de Ménsch alleen!
Vreemden bedreigen ons, staten vaardigen bijtende wetten uit en verboden.
Maar gij, weest vréésloos. Voorwaarts! Voorwaarts! Marcheert!

Aanmerkt, door alle landen en rassen de diepe kerf der verdeeldheid.

Ouden, harden en kouden ballen de vuisten vanuit het doode.
Maar de jeugd schrijdt onstuimig voorwaarts: knapen en meisjes
Met klare oogen en hunne monden over-zingen de moordende kerf!

Voorwaarts! Voorwaarts! Marcheert! Gij, Menschen, verwerft u aarde, nieuw Vaderland!
Ziet: staten, stammen en rassen alle zijn reeds voor de helft overwonnen, half Mènsch geworden.
Zóó onweerstaanbaar zijt gij en gij wint hen eenmaal wel gànsch!
Ziet, aan de spits der eindelooze kolonnen de moedigsten, de vermetelsten, vrijsten.
Moed en vrijheidsdrang: magisch verbroederen zij alles wat wézenlijk lééft!
Voorwaarts! Voorwaarts! Marcheert!

Verneemt dat geluid! Klinkt het vòòr ons? Boven ons? Achter ons? Rechts of links?
Antennen? Radio-golven? Neen, bruisende stroomen van Vriendschap storten van al-overal zich tesamen,
Golven van Liefde omringen ons, orgelen, zingen het: ‘Komt! Komt! O Komt!
Voorwaarts, gij jongeren, grijpt ons, omvaamt ons dat de wereld ontstelt van Uw liefde!’
In het water de wapens, in de zee de kanonnen! Marcheert!
Breekt u baan met een machtig lied op de lippen! Marcheert!
Duizend toekomstige jaren verbijsteren zich over ons!
Duizend verledene jaren brengen ons dank uit de diepte!

Aarde, wij komen! Aarde, Vaderland van den Mensch, wij wagen
Den laatsten slag: Aarde, den slag om ons zèlf!
Zie ons hart, het eeuwige slagveld! Onze gevoelens: de pioniers!
Der liederen aero's dreunen vooraan, hen volgen de tanks van het koele verstand
En uit de loopgraaf der binnenste kracht slingeren wij onze wekroepgranaten.

Vlammenwerpers der Liefde laaien, verterend àl botheid en waan.
Tegenstellingen morzelen wij onder den gang der Kameraadschap: helle lawine!
Voorwaarts! Voorwaarts! Marcheert! Want nog dézen avond
Zullen wij rijker en schooner legeren rondom het wachtvuur
Onder de witte wegen der sterren en 't licht van de volmaan.

Trom des harten, roffel alarm in den morgen, sla het Ontwaken!
Schéttert, bazuinen der harde, klinkt hobo's der stille Liefde!
Vormt, pauken der Vriendschap, de rijen weder, schouder aan schouder!
Voorwaarts! Voorwaarts! Marcheert!
Schokt de aarde onder uw voeten, dat het Volk der Menschheid zich richt
Op den Mènsch in aantocht, den Mènsch, die wáárlijk uit God is!
Voorwaarts! Voorwaarts! Marcheert!

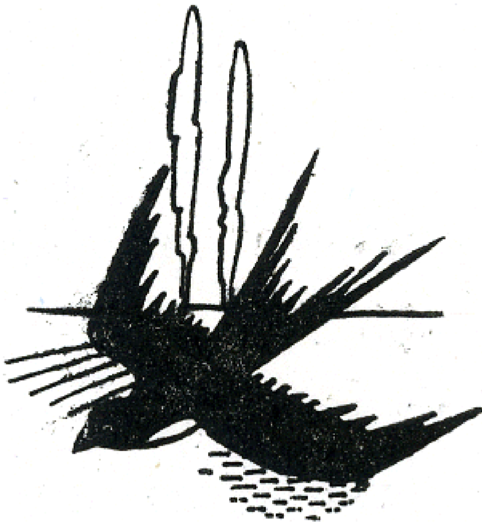
Heinrich Lersch

Een jonge zwaluw...

Een jonge zwaluw vloog in de hal door het venster,
Vleugelt verward her en der
Boven het duivelsch gedreun der machines
(Ziel van een werkman die raadloos het licht wil...).
Eensklaps grijpt hem één der levende riemen
En...
Verder niets. Het is slechts een aldaagsch vertelsel:
Brandend gelijk een dauwkoele roos bloeit ginds aan
Den hoogen kalkwitten wand een bloedvlek. Niets meer. Neen.

...een jonge zwaluw vloog door het venster naar binnen.

Max Barthel

De Duitsche aarde

Wie kan onze zielen dooden,
Wie het jonge bloed verderven!
Bukt de boom als stormen woeden,
Bloedt de stam uit felle kerven:
In de Duitsche aarde dringend,
Àl bedwingend,
In een nooit zich willen geven,
Werft de wortel zich het leven.

Wie kan onze harten buigen,
Wie de helle oogen dooven!
Scherpe nood leert weer gelooven:
Hoe, in Duìtsche aarde dringend,
Àl bedwingend,
In een nooit zich willen geven,
Dáár uw bloed begint te leven.

Wie kan onze polsen boeien,
Wie den vuurgen geest verneêren!
Uit ons Zijn zal Vrijheid bloeien:
Vlammen die den nacht verheeren.
Want in Duitsche aarde dringend,
Àl bedwingend,
In een nooit zich willen geven,
Stijgt ons leven groot ten Leven.

Erwin Guido Kolbenheyer

Donkere wijs

Ik kom uit een bijna norsch land.
Daar stuurde de grauwige hand
Mijner vaadren eeuwen aaneen
Den ploeg door de gronden heen.
Daar trekken elken morgen,
Verbonden door eendere zorgen,
De vrouwen in vrome rij
Naar Gods Huis, aan de akkers voorbij.
Onze aarde is weerbarstig. Zwaar
Ruischen de boomen daar
Onder vijandigen wind.
Het is of man, vrouw en kind,
En paard en rund in mijn land
Altijd neerslachtig zijn en
vermoeid.
   En gij: neen, ontwijk
Mij niet, leg uw hand in mijn hand.
Neem mij zooals ik ben:
Arm - en zeer rijk.

Jakob Kneip

Woudland

(Neder-Donau)

Uw vogels heb ik bezongen en uwe kinderen.
Uw boeren hebben mij zwijgen geleerd.
Uw moeders zorgden om mij toen ik krank lag.
In uw eenzame dorpen hoorde ik huivrend 't scherp klinken der winters.
Uw kleine steden waren mij teeder droomende zusters.
Allen uw waatren verschonk ik mijn hart.
Uw machtige wouden ruischen van God.

Wilhelm Franke

Dichter ...

Men heeft dit woord
Verweekt,
Ontzield...
De dichters
Knikten welzalig
In hunne kamers -
Kamp-ontwijkers,
Levens-ontkenners...

Neen, dit woord
Werd een dood ding,
Klinkend - als blik...
Op de vaalt met het vooze!

Slechts hij is poëet
Die zijn Volk niet schuwt,
In de handen spuwt,
Aanpakt
En na den arbeid
De makkers bijeenroept,
Hun geestdrift in-zendt,
Hen dieper bewust maakt
Van de heilige
Gemeenschap
van ALLEN!

Poëet zijn
Is waak zijn,
Strijder,
Soldaat zijn,
Leider!

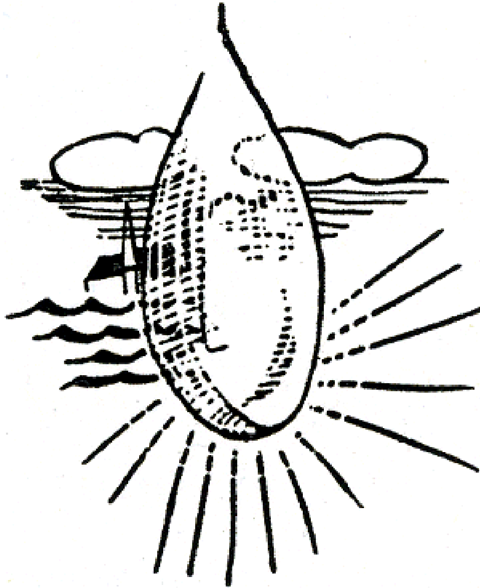
Otto Fersch

Aarde

Ik stam uit U.
Ik leef door U.
Dra word ik weder dijn.
Eén enkele spanne mag ik zijn
Een droppel, waarin de wereld
Schemerend perelt...

Hans Heinrich Ehrler

Eeuwige ode

Het boerenvolk,
Dat de aarde in deemoed dient,
De glasblazer,
Diens longen daaglijks vechten met de hel,
De metselaar,
Die steen op steen stapelt, dag-in, dag-uit,
De smid, de slotenmaker,
Die rusteloos smeedt en klinkt en veilt en veilt,
De timmerman,
Die schrijlings op den daknok rijdt en zaagt en hamert,
De mijnwerker,
Die den dood belacht daar in de diepte, en wròcht,
De treinmachinist,
Die tusschen de signalen door den nacht raast,
De stoker,
Die in den scheepsbuik voor de vuren grillig naaktdanst,
De chemicus,
Wien giftige dampen - duivlen - geniepig besluipen,
De visscher,
Die op stormachtige zee de volle netten inhaalt,
De moeder,
Wier zorg voortdurend waakt in het stille huis:
Hun aller bezige handen zijn heilig,
Want waarlijk werkzaam in den oergrond des levens,
Waaruit alle nieuw leven wordt,
En alle Kunst, die grijpt naar het groote en grootsche
Bloeit slechts òp uit dien goddelijken bodem.

En daarom is de Zonde, verwaten zich hullend
In zijde en sameet -
God weet het! -
Voor altijd
Vervloekt.

Hermann Claudius

Prille vrouw...

Prille vrouw, in den nacht tusschen aldoor kreunende wanden
-Mijn lief ben jij -,
Rondom mijn roode hart zijn je harde gekorven handen
- Je houdt van mij -,
Je teêre sidderende handen, heel dicht aan je warme borst,
Liefste, die ik niet ken, vrouw van mijn ziel, van mijn dorst......

Woorden verlaten mij, branden, bloeien als wondere bloemen
- Ik min je zoozeer -,
Maar jouw gedachten zijn mateloos schooner en reiner te roemen
- Lief, immermeer -,
Gaan hel door den nacht, den hoogen wijden nacht, blauw en stil -,
Naderen mij, zijn je leven, je ziel, die de mijne ontmoeten wil...

Prille vrouw, je moederlijk lijf, je prachtig verlangen,
Dat mij omvaamt,
Welt uit oerdiepten op, Gods diepten, Gods bloed, Gods gezangen,
Door geen benaamd -,
Uit het donker gissen, dat wij allen als sterren geboren zijn
In den stroom des levens en groot in God verloren, verkoren zijn...

Prille vrouw, liefste die ik nooit zag, nooit zien zal wellicht,
Dag-vermoeid en ontkracht -,
Rondom mijn hart weet ik je handen en ik vorm je gezicht
In den ruischenden nacht...

Otto Wohlgemuth

Schip ahoi!

Lars Jessen die is voor zeventien jaren
Met de ‘Anna Katrijn’ naar Rio gevaren.
De ‘Anna Katrijn’ is nooit weergekomen.
Maar eenieder weet nog in 't Westerland,
Welk eind het met Lars heeft genomen.

Want zijn broer Jan is omtrent die dagen
Met zijn logger een goede kans gaan wagen.
De haring trok toen in zoo machtige scharen,
Dat de waatren soms mijlenlang grauwgewolkt
Van al de visschen waren.

't Was op een dag bij de Borkumer banken -
Aan dien dag zal Jan in z'n laatste nog denken! -,
Zijn schuit hield hij amper in koers bedwongen,
Zoo hoog klom de zee; en zoo kwaad wierd de wind,
Dat de zeilen aan flarden sprongen.

Op een oogenblik zagen ze - God zal ons bewaren! -,
Steil tegen den storm in, een bark aan varen
Met geen schepsel op dek en geen ziel aan stuur en
Valig liepen langs masten en ra's
Van die vreemd blauwe vuren.

Terwijl zij star van schrik daar zoo stonden
Wierd hun dwars door 't tumult ‘Schip ahoi!’ toegezonden,
En nog eenmaal klonk dat onwezenlijk roepen,
Want het stamde als niet uit een menschenmond:
‘Ahoi! Jan Jessen, de groeten!’

En dan was het weg. Geen bark meer te merken.
Spokerij, of zulke satanische werken?
Niemand behoefde 't aan Jan uit te leggen.
Hij begréép: mijn broer Lars Jessen is dood
En hij liet het mij zeggen.

En toen we weer aan de haven meerden
En Jan Jessen al zinnend honkwaarts keerde
Ontmoette onderweg hij Lars Jessen z'n vrouw en
Die had heur eigen een zwarten doek
Over de schouders gevouwen.

Ze zei: Jan, met mijn oogen keek ik hem aan.
Mijn klok in de keuken is blijven staan
En toen ik haar weer op gang wilde maken
Werd ik ineens koud als ijs en 't was mij,
Alsof iets mij aan wilde raken.

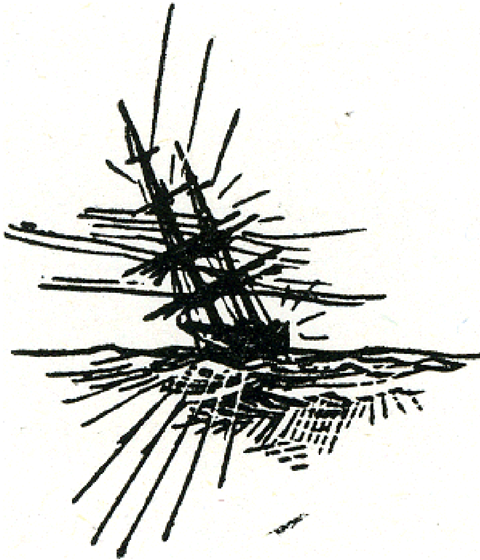
Ik keek om. Ik zag hem. Hij rees in zijn bonker
Op den dorpelarduin in het schemerdonker.
Hij heeft geen enkel woord gesproken,
Doch 't water sijpte hem uit den baard
En zijn oogen waren gebroken.

Ik stond en hoorde de waterdroppen
Tlóp, tlop op den planken vloer kloppen.
En toen ik ten leste mijn woord had gevonden:
‘God weze jouw ziel genadig, man!’,
Was hij plotsling verzwonden.

Nu pijn ik mij aldoor af over dit eene:
Waar ligt hij? Geen kruis op zijn graf. Alleen 'n
Paar schamele woorden, die snijden als messen,
Tegenover zijn plaats in de kerk aan den wand:
VERONGELUKT OP ZEE. LARS JESSEN.

In de kerk hangt de konde. Haast niet meer te lezen.
Dat half-verteerd ding zal zijn lijkkrans wel wezen.
En de reeder wacht nu al zeventien lànge
Jaren op een teeken van d' ‘Anna Katrijn’ -
Dat hij nooit zal ontvangen.

Lulu von Strausz Torney

De reizende handwerksgezel zingt:

Win ik secuur mijn daaglijksch brood
En een moot versche worst
Erbij, en, sapperloot,
Wat vochtigs voor den dorst -
't Behoeft niet altijd water te zijn,
Rombe-de-bom bombom,
Schiet er één klare af voor mij
Ik noem dien vent niet krom - o nee!
Hiep hiep hoera! Hiep hiep hoerra!
In Hamburg aan de Elbe
Droomde ik een heelen nacht van jou,
Mijn blauwe Adria...

Thans trek ik op het zuiden aan
Met ransel en joechhei!
Mijn deern, wat zeg j' ervan?
Ai, wist ik j' aan mijn zij...
Maar ach jouw maagdlijke beentjes zijn,
Ei-ei, ei-ei, ei-ei -
Te rank, mijn kind, te blank, te fijn
Voor zoo'n lange tippelarij - ja-ja!
Hiep hiep hoera! Hiep hiep hoerra!
In Hamburg aan de Elbe -
Vergeet mij nooit, mijn zoete schat,
Ham-mo-nia!

Berlijn ligt netjes aan de Spree,
En oovral bakt men brood
En rijmelt liefde alleen
Op - ja, op... Mor...genrood!
En daar doe jij geen draad van af,
Rombe-de-bom bombom...
Ik voer een mispelaar als staf
En wie mij dreigt doet dom - gewis!
Hiep hiep hoera! Hiep hiep hoerra!
Mijn Hamburg aan de Elbe -
Wie dat niet weet, weet niets - ha-ha -,
Is mooier dan de mooiste,
De allermooiste Adria,
De blauwe Adria...

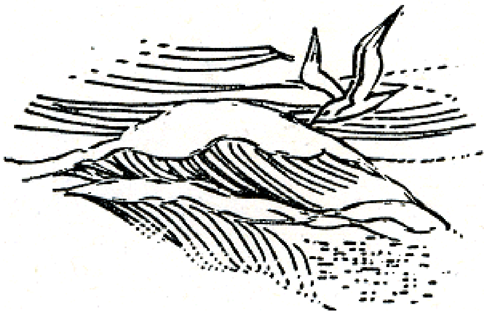
Peter Burlach

Laatste wensch

Mocht ik doodgaan op de zee,
Spil Gorch Fock een zeemansgraf,
Sleep mij naar geen haven mee,
Laat mij in de golven af...
Zeilmaker, naai mij netjes in...
Stuur, een deftig bijbelsch woord...
Maats, nu rap de koppen bloot...
En dan braafjes overboord...

Gorch Fock

De steenhouwer

Nog weet ik niet -
Maar eenmaal zal ik weten.
Nog ben ik niets -
Maar eenmaal zal ik zijn.
Nu eet ik nog de zweet doordrenkte bete,
Worden mijn lendenen van pijn doorreten.
Maar eens roem ik een eigen wereld mijn.

Nog sterf ik steeds
Temidden van de velen.
Nog ga 'k teloor
In de vergetelheid.
Nog moet ik anderen mijn Wit verhelen.
Nog voel ik 't noodlot tergend met mij spelen.
Nog tast ik naar den zin der eeuwigheid.

Maar eenmaal grijp
Ik in Gods eeuwig Heden
En is mij zon
En bergland even na.
Dan zal ik dreunend over d' aarde treden,
Zal ik de rotsen dwingen naar mijn schreden
En langzaam zal ik zeggen: Ik besta.

Hannes Razum

De verschijning

Oer-oude Man, Vader, reeds lang vergeten,
Gij naderdet toen zwaar de midnacht ruischte,
En eer uw stem mij in haar ban besloot
Sloeg luider 't hart mij en onwankelijk wist ik,
Hoe wij geboren waren uit één bloed.

Vòòr mij in 't maanlicht rees zeer recht, zeer steil
Uwe gestalte en uw oogen vorschten
In mijne. Er vlekte vocht op uwe kleeren,
De boersche, en leem korstte rondom uw zolen
Van 't lange schrijden over vele akkers.

Dan deed uw arm een vragend, stroef gebaar.
In d' aarden kruik op tafel geurde wijn.
Langzaam liet gij u neder op een stoel
En uwe hand omklemde een ouden beker.
Heller blauwde de nacht door het vertrek.

En na een breede spanne zwijgens, spraakt gij:
De bronnen zingen in den schoot der aarde,
Vruchtbare sappen stijgen naar het licht.
Ik ruik bereids den geur van 't goede brood.
Zeg mij, mijn zoon, hoe staat het jonge koorn?

Vreemd hoorde ik mijn stem het antwoord geven:
Al vruchten stierven. 't Land ging ons verloren.
Er zal geen oogstkrans onze slapen kronen!
... ...
Gij zaagt mij aan. Het kreunde in u. Gij hieft
U overeind. De deur sloeg aan den muur.

Wolfram Brockmeier

Wij, boeren...

Wij boeren gedoogen van niemand spot
Op onzen Heer en Helper God.
Wat waren wij zonder Hem?
Een huwelijk zonder gade,
Een biekorf zonder bijenstem.
Een hand zonder weren of naden.

Wij hebben hem noodig als melk en brood.
Zelfs doolaards, haveloos en bloot,
Hoort men van Hem gewagen.
Geen blinde wien Zijn Licht ontbreekt.
Hij is 't, Die met de kranken spreekt
En Die de stommen hoort klagen.

Hij wierp de leeuwrik in het blauw,
Hij schonk de bloemen zon en dauw,
Hij zorgde, dat het koornzaad splijt
En vruchtelt en tot aar gedijt,
Hij maakte de boeren taai en sterk
En zond hun drift in voor het werk,
Op aarde het eenig Goede.

Hij stelde den Hemel tot Gebod.
Wij allen zouden zonder God
Aan d'akker Tijd verbloeden.

Richard Billinger

Levensspreuk

Arbeid is gekroond leed.
Lied gelauwerde dood.
Wie bouwt, bouwt boven den tijd.
Wie zingt, overzingt den nood.

Tusschen het Ledige en u,
Weef aan uw weefsel voort.
Wil het Ledige ook u
Het voegt zich tot ijzeren poort.

Arbeid is eeuwige bouw.
Lied bloeiende doren.
Stijg tot de hoogste tin,
U-zelve wachter en horen.

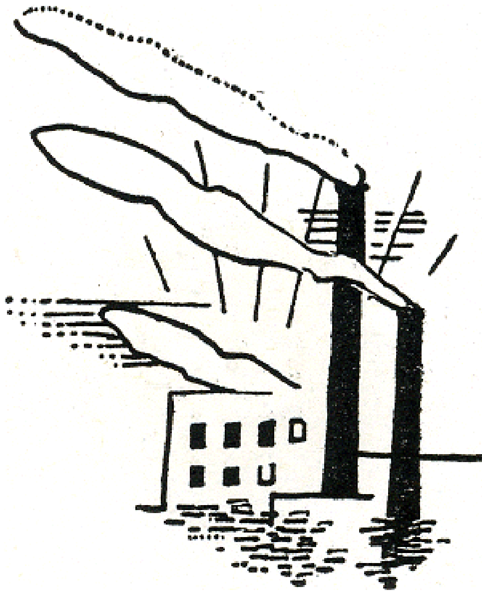
Ernst Bertram

Arbeidsliedje

Het kouter bijt. De haard laait rood.
Nu wordt het Volk weer 't heilig brood
Uit onze daad geboren!
Hoe wijkt de nood!
Hoe deinst de dood!
Het kouter bijt. De haard laait rood.
Diep dreunen de motoren.
Nu wordt het Volk weer 't heilig brood
Uit onze daad geboren!

Oskar Bergien

Gebed

Heer God, laat mij niet bedelen gaan,
Want ik kan zulk brood niet eten.
Wie niets doet is een lomperik,
Dat moogt Gij niet vergeten.

Ik heb een vrouw, ik heb een kind -
En laat Gij mij in 't leven,
Wees mij dan, Heer, zeer toegezind,
En wil mij arbeid geven.

Hans Baumann

De tafel

Honderd jaren reeds,
Onder Gods zoon steeds,
Blankt de esschen tafel bij den muur, en
Wonderbaar vertrouwd,
Breed en recht gebouwd
Om nog honderd jaren voort te duren.

Rein zichzelf bewust
Stempelde haar rust
Diepe sporen in den planken bodem.
Wankelen wij - zij is
Nimmer ongewis
En ons dierbaar als eens onzen dooden.

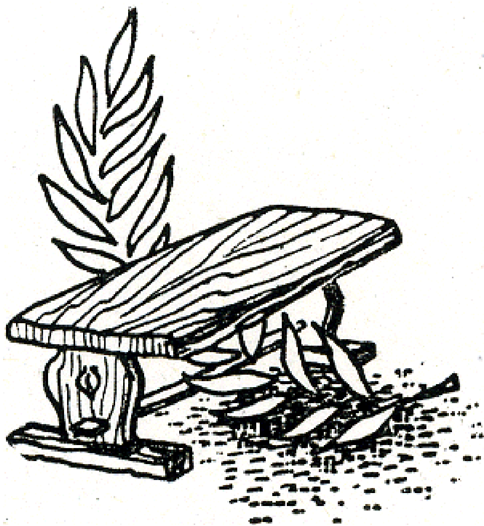
Simpel, mild en wijs
Droeg zij onze spijs,
Zal zij onze spijzen immer dragen:
Melk en 't zoete brood,
Karig in den nood
Overrijk in d'enkele weelde-dagen.

In den harden rand
Grifte menige hand,
Ongeweten, vele runen-kerven,
Hand, in arbeid noest,
Hand, die sterven moest
Om het eeuwig leven te verwerven.

Ieder die hier zat,
Rustte, bad of at
Voelen wij onzichtbaar hier gebleven:
Ouders, voorgeslacht,
Heiligende macht
Op ons aller nederige leven -,

Zijn als God nabij,
Eén met u en mij,
In gepreveld dankwoord en gebaren,
Eén met onzen wil
Wanneer vroom en stil
Wij het eind aanvaarden onzer jaren.

Johannes Linke

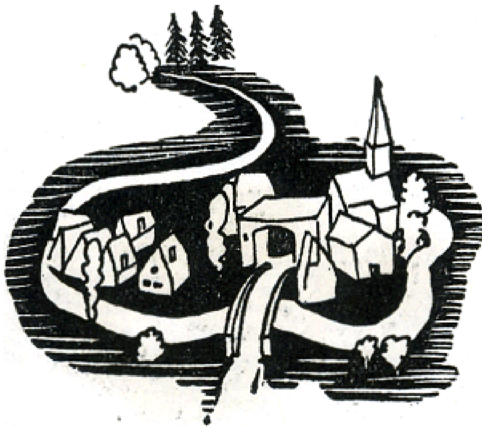

De rivier

De heldere breede rivier vaarde mijn landstreek binnen
Als een groote zilveren visch. Bosschen vormden zijn vinnen.
Zijn blinkende staart stiet in 't blauw, hoog boven de hoogste tinnen.

Hij zwom onder brugbogen door, langs lage dorpen en steden van steen.
Golven van licht en glinsterende doom sloegen over hem heen.
Hij kwam in het laagland en niets was dan *hij* nog, dan *hij*... de zilvere..., *hij* alleen...

Georg Britting

Boerengebed

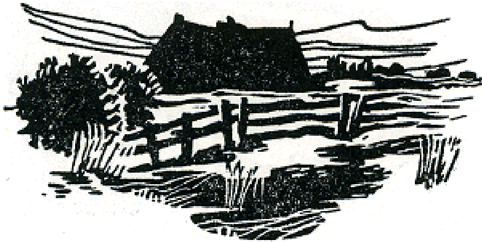
Mijn spade wist den norschen grond te breken.
Gij hebt hem rijk gemaakt in weinig weken.

Ik zond het zaad den murwen aardschoot tegen.
Gij spleet de korrelen met storm en regen.

Reeds geurt mijn akker, Heer, naar voedzaam brood.
Gij nijgt u tot hem, klaar en hemel-groot.

Heer-God, hecht staan wij samen, ik en Gij,
En niets vermag iets tegen U en mij.

Hans Baumann

Wij zichten het zilveren koorn ...

Wij zichten het zilveren koorn,
Wij zichten het koorn in den nacht.
Als op het oogstveld de boeren mankeeren
Dan moeten anderen den akker beheeren
En zichten het koorn in den nacht,
En zichten het zilveren koorn.

Wij zichten het zilveren koorn,
Wij zichten het koorn in den nacht.
Wij zien hoe alzijds sterren verspringen
Als wij ten arbeid ons schoren en zingen
En zichten het koorn in den nacht,
En zichten het zilveren koorn.

Wij zichten het zilveren koorn,
Wij zichten het koorn in den nacht.
Boven ons dooven de lichten, verzwinden
Als wij de bussels tot schoven gaan binden
En zichten het koorn in den nacht,
En zichten het zilveren koorn.

Hans Baumann

Mijn vader's huis

Mijn vader's huis
Stond op een breeden heuvel.
Ei, hoe de vleugels
Der bonte kraaien glinsterden en flitsten!

Want daar benee lag het groote woud
Met beziën rood en blauw.
Het woud bergt machten menigvoud.
Daar heemde de Regenvrouw.
De Nevelvrouw, de Doodenvrouw.
Zij flikte aan grauwe lappen.
Daar sliep de kleine, kwade man
Die hars en twijgen zet in vlam
En vuur van ongenade...
's Nachts zaten die twee te beraden.

Rondom de zwarte modderkuil
En diep in het duivelsgat,
Tierde welig het slangekruid,
En zóó slaperig maakte je dat...!
En er wies nog zoo menig ding.
En hier zwelgde in de schemering
Het elanddier zich zat.
De heele helling daarginter
Lag vol dennenaalden en nòg
Weet ìk, hoe wij 's zomers er winter
Speelden. De slee was een trog...

Gelijk adders kronkelend kruipen
In den hellen middagschoot,
Zoo ziet men de wortels daar sluipen,
Bleek als het been van den Dood.
Ook de weerwolf loopt er te gluipen
Of te zinnen op rood gewin.
Des nachts waart hij onder de ruiten
Der hoeven en breekt er in.
Doch ontmoet men den weerwolf bij dag
Dan draagt hij een voddig pak,
Schoenen van berkeschors,
Een stok en een bedelzak
En een langen groezelen baard.

Eens klopte hij bij ons aan.
Mijn moeder deed hem open.
Amper had zij hem opengedaan
Of zij moest het duur bekoopen,
Want zij was betooverd op slag.
Ik fluisterde 't haar in het oor.
Zij geloofde mij niet.
Zij reikte hem vleesch en brood
En een munt. Hij dankte ervoor,
Kuste den zoom van haar rok
En zei: God, Die alles ziet,
Beloone Uw liefde, vrouw!
Hij knikte heftig en trok
Een vroom gezicht, maar zijn blik
Bleef zeer boosaardig, en ik
Verstond en rilde van kou:
Ons hart was ons hart niet meer.

Men gaf mij een geweer,
Zoo'n kinderlijk ding van geel hout
Met een groenachtig lint.
Ik liep naar het woud en gezwind
Schoot ik er de roofdieren neer,
Vliegend en loopend wild.
's Nachts droomde ik van een beest,
Dat zijn honger niet had gestild
En akelig brulde in 't foreest.
Ik zag zijn spoor in de sneeuw...

Ik schoot op den dag van Sint Jan
Drie kogels pal in de zon.
Drie droppels zonnebloed
Zouden op aarde vallen.
Waar zij den bodem raken
Daar sist de varen en het mos,
Daar rukt zich in ontwaken,
Ree voor de hand, die schatten zoekt,
Robijnen zoekt, florijnen zoekt,
d' Alruinsche wortel los.

Lang, lang heb ik gespeurd,
De ziel erbij verbeurd:
Waar kwam het bloed terecht?
't Viel in het zwarte duivelsgat,
't Viel in die diepe helsche schacht,
Daar groeit de wortel voort en voort,
Groeit nacht op nacht.
Na honderd jaar, niet eer,

Rijst hij uit 't zwarte water op,
Van duistere wonderen zwaar.
Maar niemand kent hem meer.

Wie in mijn vader's huis,
Maakt zulk een woest geluid?
Wie heeft het dak en wand ontroofd?
Het werd als 't woud zoo groot en wijd.
De Vuurman en de Regenvrouw,
De Nevelvrouw, de Doodenvrouw,
Gaan in en uit.

De weerwolf komt - geen, die hem hoort -.
Sleurt weldra iemand met zich voort.

Er snijdt een loopgraaf dwars
Al door mijns vader's huis.

Daar flakkert iets en zoemt,
Giert, brult, boemt.

Het stuift van mortel bij den haard.
Daar smeult mijn prachtig hobbelpaard.

Een plaat hing boven mijn bed aan den wand.
Daar had ik mijn hart aan verpand.

Ik keek er iederen morgen naar.
Acht gemantelde katten zaten daar
Geschaard rondom den disch.
Zij dronken uit blanke kommen,
Met hoffelijk gebaar.
Zij snorden en zij sponnen,
Zij schudden van het lachen
En smulden lekkernij.

Er is geen bed, er is geen plaat.
Goor water zijpt en zijpt
Langs den loopgraafwand.
Daar hurkt de bleeke kapitein,
Verregend en bezweet,
Aardvaal en bloedbespat.
En eensklaps grijpt zijn smalle hand
De hoorn van het apparaat:
‘Hier vierde compagnie,
Jagers... ik heb geteld...
Eén officier... elf man...
Gekwetst... dood... vermist -’
De hoorn ontviel zijn hand,
Hij schreeuwde iets...

Mijn vader's huis
Stond op een breeden heuvel.
Ei, hoe de vleugels
Der bonte kraaien glinsterden en flitsten!

Het woud is weergekeerd,
Het heeft het huis verteerd.
Het woud bergt machten menigvoud
Het huis is ingestort.
Het woud staat onverdord.

Lang, lang heb ik gespeurd,
De ziel erbij verbeurd.
Zwaar woekerde het kruid,
Wischte de resten uit.

Ik ging naar de Regenvrouw,
De Nevelvrouw, de Doodenvrouw.
Ik vroeg. Ze zwegen, zwegen.
Zij lachten, wat verlegen.

Werner Bergengruen

Wat onze wereld tesamenhoudt...

Wat onze wereld tesamenhoudt
Is arbeidsroem, is heldendom
In nood
En nacht,
In dood
En schacht.
Het dorre valt vanzelve af...
Wat onze wereld tesamenhoudt
is niet het geld,
is niet het goud!

Max Barthel

Moeder

O Aarde, menigmaal, wanneer de zon
Het ruischend stroomen van mijn bloed versnelt
En liggend aan uw gronden ik mij één
Met alle dieren weet, dan voel ik, hoe
Daar, Aarde, machtig tusschen u en mij,
En innig bindend, heen en weder golft
Uw en mijn bloed en het is mij alsof
Ik zachte stemmen hoor, die ik herken
Uit droomen en dan wordt mij zooveel klaar,
Want de vervreemding viel en er rest niets
Meer, Aarde, dat ons van elkander scheidt,
En uwe liefde bloeit mij en ik spreek:
Hier ben ik, Aarde, en geheel van u,
Ik, die u te ontwijken heb begeerd
En mijn verlangen steil de ruimte in-zond.
O Aarde, goede Aarde, aldoor word
Ik door 'tgeen ik den Vadergeest benaam,
Gedreven naar het Andere -; doch als,
Vermeetle springer, ik reeds tot den sprong
Bereid sta, word ik plotseling gelijk
Een kind en zeer rijk in het hart, omdat
Het toch de Moeder is, die mild mij draagt.

Paul Alverdes

Mystisch

Mystische tijd

Stort neer, gij, Gesternte des Doods!

Hoog zweven de witte
Wolken der lente.
Boven den heuvel, die
Groener en milder zich bermt,
Zwaatlen de berken.

Voor de herberg
Drinken de dorps-ouderlingen
Den wijn, die goudener werd in lange
Heilige nachten, hooren
Van den akker den roep der knechten
Heen naar den beemd, waar
De kinderen spelen
En verder, over de dooden.
De merel zingt in den levensboom,
En zoo is het goed, en de grijzen
Knikken, en staren
Over het landschap.
O Lente!

Maar de nachten zijn
Vervuld van onzegbare zoetheid.
Vlinders duiken in lichtende kelken.
Dieper dringen wortels
In de warme aarde
En in het woud
Waart de liefde.

Donkerder, wilder gonzen
De harpen des bloeds,
Toon, die 't Heelal doorzingt
Van middernacht tot middernacht.

Hermann Stuppäck

Horand

Horand reed door den morgen
En zong een wonderbaar lied.
Horand zong in den morgen
Den eigen naam als een lied:
Horand in hemel,
Horand op aarde!
Zon, wat kost der
Koningen waarde?
Horand -, Horand,
Horand is jong.

Horand reed door den middag.
De wereld zong hem - welk lied?
Horand hoorde ten middag
Alom zichzelf in het lied:
Horand in oorlog
Den vijand tegen.
Horand in aanval.
Horand in zege...
Horand -, Horand,
Horand is groot!

Horand reed door den avond.
Zing toch, Horand, zing toch uw lied!
Horand reed in den avond.
Daar vòòr hem lokte een lied...

Stil zijn geworden
Vreugde en smart. En
Achter hem stilte.
Stilte in 't hart. En...
‘Horand -, Horand...!’,
Neurde de Dood.

Ina Seidel

De slaap

De bark van den slaap draagt mij voort.
Het leven wordt ver, zoo ver -,
Verder dan maan en ster.
Geen geluid wordt gehoord.

Dag is tot asch vergaan...
Duisternis koelt mijn wonden.
Na bange, bittere stonden
Breekt Eeuwigheid aan.

Max Barthel

Tot God

Nooit hebben wij Uw Genade begeerd.
Toch waren wij immer Dijn.
Nooit heeft onze harten de twijfel gedeerd
Om zege en geborgen-zijn.

Gij zijt het bloed,
Dat in ons waakt,
Het Weten, dat het Vaandel voert.
Gij draagt den gloed,
Die wordt tot vlam
En stralend ons de paden baant
En ons als sterren maakt!

Te strijden hebben wij nimmer gevreesd.
Toch minden wij Vrede's Brood.
Gij zijt de Wekroep, die altijd geneest -
Al ware het door den dood.

Gij zijt het bloed,
Dat in ons waakt,
Het Weten, dat het Vaandel voert.
Gij draagt den gloed,
Die wordt tot vlam
En stralend ons de paden baant
En ons als sterren maakt!

Óns bidden leeft duurzaam in onze daad.
Dáád heet ons gebed tot U.

Wij zijn de Trouw, die nimmer vergaat,
Het Rijk is het eeuwig Nu.

Gij zijt het bloed,
Dat in ons waakt,
Het Weten, dat het Vaandel voert.
Gij draagt den gloed,
Die wordt tot vlam
En stralend ons de paden baant
En ons als sterren maakt!

Herbert Böhme

Spreuk

Wiens geest van het Vuur stamt,
Overwint den Dood.
In eeuwigen duur brandt
Zijn Teeken groot:
Het HERRIJZEN!

Richard Billinger

Nederland

Het land zinkt dieper. Westwaarts wast de zee.
Hooger ranken masten op trage kanalen.
Logger bemikken achter de rompen der dijken
Stompe grauwe torens de herfstige lucht.
Akkers liggen zwaar en oververzadigd.

Een kind,
Een smalle knaap, beklom den hoogsten dijk.
Hun wie hem zagen werd het hart vreemd rijk
Aan pijn. Zijn geel haar vlamde in den wind.
Zijn kleine stem riep als een fakkelbrand:
Wee, land! Wee, land!
Ginds wast de zee tot een zwarten wand...!

Ernst Bertram

Dit echter is het schoonste...

Dit echter is het schoonste in het leven,
Volkomen in den ander op te gaan,
Zóó, dat niets rest en toch - hoe wonderbaar -
Tweevoudig sterk zichzelve wedervinden.
Word drager dus van het Geheimnis: GIJ!

En hebt gij eenmaal dit bereikt, richt trots
U op een nieuw doel dan: het Vaderland,
Vereen u met uw Land in groot geloof
En heb het lief, gord u tot trouw en plicht.
Word drager dus van het Geheimnis: WIJ!

Gebondenen zijn wij allen in bloeds Wet,
Daar waar wij 't nauwlijks soms vermoeden werkt
In ons het bloed, wees als een akkerzaad
En vruchtbaar zult gij zijn en daad, die koen
Volbracht wordt, opstaan in een boom, een kind.
Word drager dus van het Geheimnis: GOD!

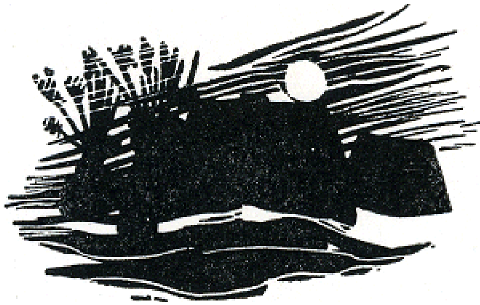
Herbert Böhme

Klein lied naar den nacht

De dagtaak is gedaan.
Dra zal het duister zijn.
De stille witte engelen Gods
Gaan door den avond-schijn.

Vergeef wie kwaad u deed.
De nacht is mild en breed,
Heelt alle zorg en pijn.
Wie engelen heeft aanschouwd weet zich
In God geborgen zijn.

Kurt Leszmöllmann

En de aarde

Des grooten Gods onrustige heerden waarden -
Waren de volken donker over de aarde,
Langzaam...;
Gaan over de vlakten eenzelvig neven elkander,
Langzaam verlaat het eene volk het ander...;
Langzaam,
Trekken zij verder, immer verder en verder
Elkaar ten vijand en ongeweten ten herder -,
Langzaam,
Langzaam - tot de tijd bereikte zijn volte
En alle volken als tot één Volk versmolten,
Langzaam...
En de Eeuwige staat en leunt op den wachters-staf,
En zendt het Bericht van Zijn eeuwigen Blik naar hen af,
En langzaam,
Langzaam sluit hen in de eeuwige Wil.
En de tijd is vervuld. En de aarde staat stil.

Hermann Claudius

Spreuk

Hetgeen ge zijt, hetgeen ge waart,
Vindt gij aan 't eind geopenbaard.
Wij luisteren niet als Gods wijs trilt.
Wij huivren pas, als de wijs verstilt.

Hans Carossa

Spreuklied

Wij komen uit de eeuwigheid
En groeien langzaam in den tijd.
Wij kwamen allen uit Gods hand
Om weer te keeren naar Zijn land.

Daartusschen liggen nacht en dag,
Geluk en leed, en menige slag.
Want van de wieg tot aan den dood
Voert onze weg door licht en nood.

Waar ons Gods oogen gadeslaan
Moeten wij steil door 't leven gaan,
Opdat in d' allerleste stond
Nog rein zij 'tgeen aan God ons bond.

Onsterflijk is des harten trouw,
De eer, zoo kuisch als hemels blauw,
Onsterflijk is der liefde gloed
In blik, gebaar en woord en bloed.

Dan, of wij rijk zijn of gering,
Bestemmen menig eeuwig ding
Wij - heilig hielden wij de Wacht -
Voor volk en land en nageslacht.

Martin Damsz

De Nevelingen

Zij zaten in ring om de vlammen geschaard,
De Koongen en de andere Hoogen.
Alleen Hagen, dwars op de knieën het zwaard,
Hokte afzijds met smeulende oogen.

Heen naar den flakkerdansenden gloed
Hield Kriemhilde de tengere handen
En het werd of aan deze goud en bloed
Ontsprong, dat zich wierp op de wanden.

'Het hart hierbinnen slaat traag en zwaar
Wanneer ik den oostwind hoor klagen',
Sprak Koning Gunther. 'Ei, Vedelaar,
Kweel gij ons van vroolijker dagen!'

De vedel ving aan en zong door de zaal -
Reeds de eerste streek joeg tot de balken -
En Heer Volkers stem klonk: 'Ik temde eenmaal
Den edelste aller valken...'

Blonde Kriemhilde hief het gelaat,
In haar spreken ging droefenis rijzen:
'Ai, Speelman, in dit lied heemt geen baat.
Zing ons een andere wijze'.

Heer Volker verstomde en herbegon,
Mijmrend, een spanne later:
'Daarginds in het Odenwoud ruischelt een bron,
Koel en zoet laaft haar water...'

Blonde Kriemhilde hief het gelaat,
Vermocht amper een smart te bedwingen:
‘Ai, Speelman, zwijg, mijn hart vergaat
Van vreemde vrees bij dit zingen.’

Ten derde werf ving de vedel aan,
Het was of de koorden wild schreiden
En men hoorde Heer Volkers stem thans slaan
Lijk een vogel op nachtelijke heide:

‘Grel glinstert Het òp uit eeuwigen nacht,
Heeter dan alle gloed,
Geel lijk de blik van het dwergengebroed,
Dat waakt in vrekkige wacht...
Wee de lucht, die ik teugde!

Bronst schreeuwt naar bronst haar grondeloos ach,
Laaien wil alle gloed.
Zoo drijft de dorst naar het menschelijk bloed
Het hijgend omhoog naar den dag...
Wee den schoot, die mij baarde!

Het voedt de nijd, Het wekt tot moord,
Loerend sluipt het bedrog.
De wraakzucht zint en wast voort en wast voort,
En Het gloeit heviger nog...
Wee de borst, die mij zoogde!

Het zwelgt het rood, zoo warm en hel,
Immer tot meer gereed.
Het bruist en schuimt en wordt vloed en stijgt snel
Stroomt lijk de Donau zoo breed...
Wee het hart, dat ik minde!

Het schuimt en bruist, Het giert en juicht,
Raast bereids aan de poort,
Het bonst en beukt en de grendelbout buigt -
Het stort zich over dit oord...
Wee mij, wee! Wee u allen!'

En bij de laatste vedelkreet
Knapten de snaren en Hagen
Fronste dieper het voorhoofd en deed
Het zwaard op zijn knieën wagen.

En de Koongen verbleekten en keken verstoord,
Doch blonde Kriemhilde lachte
En sprak: 'Nu heb ik het lied gehoord,
Het blije, waarnaar ik smachtte!'

Heen naar den flakkerdansenden gloed
Hield Kriemhilde de tengere handen
En men zag, hoe aan deze goud en bloed
Ontsprong, dat zich wierp op de wanden.

Agnes Miegel

Kamerwand

Voorhoofd, oogen en mond
Als een instrument
Afgestemd op dien eenen
Donkeren toon:
Offer!

Der mannen aangezicht
Vlucht, vervluchtigt, o Moeder,
Voor uw gelaat
Zooals het ijdele en harde
Vliedt voor het reine.

Slechts één man houdt nog stand
Nevens u:
De heilige beeltnis van hem,
Die, gehelmd, stierf voor zijn land.

En toch, ook hij,
O Moedermaagd,
Vervaagt, zwak brandende ster,
Voor het warm, mild, zilveren licht
Dat ontstroomt aan U!

Wilhelm Franke

Moeder

Mijn hart heb ik in u verloren.
Diep in mijn bloed zijt gij geboren.

Dan laagt gij aan mij, hecht en goed
En dronkt mij, dronkt mijn blanke bloed.

Heb ik u mij in mijn bloed gegeven,
Zoon, van mijn tranen zult gij leven...

Hans Johst

Bezwering

Nog eenmaal hef ik den kelk van den nacht
Naar mijn lippen en teug den wijn,
Den rooden wijn der sterren.
En breek het brood,
Het zwarte brood der schaadwen.
De bergen wijken en de verte nadert.
Wijde beemden en velden bieden zich mij,
Bosschen zweven, donkere vogelzwermen,
Den hemel toe, die glanst en glanst en mij,
Dienend, de gansche wereld openbaart.
En ik hoor licht en ik aanschouw muziek
En werd verdoofd, verblind door licht en lied,
En weet: ik zag 't Gelaat der Eeuwigheid.

Ach, slechts 't Verlangen, dat onbeeldbaar is,
Vindt 't Rijk der Hemelen voor zich bereid.

Hans Johst

Uta

Alsof wie haar aanzagen reeds te lang
Haar vrouw-zijn met hun blikken raakten, hief
Zij rustig en tot halfweegs haar gelaat
Den bovenzoom van haar blank mantelkleed.

Nu onder breede plooiïngen verholen
Rijst haar gestalte en staart zij vreemd verdroomd
Ter verte als ware zij der aarde onttogen
En tot het overaardsche heengerijpt.

Alleen nabij haar hart bleef haar gewaad
Nog even open ten beduidenis,
Hoezeer zij aardsch is en in stillen deemoed
Zichzelf den golfslag van het leven biedt.

Wolfram Brockmeier

Ode

Trek uw voren, boer, als steeds door het land
En werp de zaden over de aarde uit.
Wellicht golft toch omtrent oogstmaand u
Tot schouderhoogte de blonde halmvrucht.

Treed onder de balken voor het simpel maal en
Lig bij uw huisvrouw des nachts en mooglijk
Dat straks een nieuwgeboren zoon de
Kleine armen uitstrekt naar u.

Maar wees op uw hoede! Draag immer het stalene
Kleed des krijgs ook achter den ploegschaar.
Leg vòòr u bij 't feestmaal het zwaard en licht zij
Immer onder uw brauwen de slaapdrang.

Drijf, o herder, de heerde rustig het woud toe,
Doch omklem instee van de makke de speer. Het
Dunkt ons: het wintert allengs en dan meerdert
Daarginds der wolven en roovers sluipzucht.

Herfst na herfst droegt gij u kransen blij huiswaarts
Gezegend u wetend door de veite uwer gronden.
Nu nadert diefswijs de nijd uw erf, al feller
Verbitterd, ù zóó fier te moeten aanschouwen.

Richt helder, o rechter, daar in het markthuis. Nog heden
Velle gij vonnis naar wet, er kome wat kome.
In een man heemt bereidheid, die, waakzaam,
Niet vòòr de waarlijke stonde vraagt en ontleedt.

Rudolf Alexander Schröder

Ik volg u. mijn ziel

Ik volg u, mijn Ziel,
Waarheen gij ook gaan wilt
Te vinden het Goddelijke.

Landen doortijgen wij -.
Langs harde, kantige wegen
Schrijden onze
Verlangst-bevleugelde voeten.

In de maatlooze ruimten
Der eeuwige sterren
Ontwaart de verrukking
Den gloed der Godheid,
Die hel en stil brandend
Zich ons openbaart.
En wij drinken het licht
Met volle teugen,
Bóórdvol van haar glans wordt
Ons vreemde Zelf.

Ik volg u, mijn Ziel,
Op de doemende aarde
Der wordende dagen -,
Volg u over
Zondronken weiden -,
Naar de toppen der bergen
Zich hemelwaarts rekkend,
Bezeten van bid-drift
Sinds duizenden jaren -,
Volg u door wouden,

Groen schemerend -, volg u
Door de diepste ravijnen -,
Volg u over de
Bruisende zeeën,
Deìn met u
Over golven van onrust,
Van leven. Overal
Volg ik u.

Ik volg u, mijn Ziel,
Waarheen gij ook gaan wilt,
Te vinden het Goddelijke:
In alle menschen,
Naakten, gekwelden,
In keetnen geklonkenen,
Dorrenden, stervenden-.
Ik volg u aldoor.

Zie, deze zijn als
Gestorte zuilen
Van eenmaal heilige
Templen der goden:
Nutteloos liggen zij
Hier en ginder,
Scheppingen nog
Uit des Meesters hand.

Ik volg u, mijn Ziel,
Waarheen gij ook gaan zult,
Volg u - in u.

In dompe stilten
Huist gij, in zonlooze
Kamers van armoe,
Van bijtende zorgen
En nuchtere dingen -,
Huist gij - met mij!

Hoe menigkeer dwing ik u
Laster te spreken,
Als ik te zondigen...

Door poelen van wellust
Sleep ik u, Heerlijke,
Logen te dienen
En helsch te haten
En zoo bevlek ik uw
Reine handen
En sneeuwblank gewaad...
Wie, Ziel, staat ons bij?

Gij -,
Ik volg u
Tot de eindlijke bron der
Zuiverheid, blinkend
Ginder ter verte,
Ter hooge verte...

IJlen wij, Ziel,
De Liefde thans tegen,
De alles verzoenende
Liefde van God!

Heinrich Lersch

Maar Hij-Zelf, God de Vader...

...maar Hij-Zelf, God de Vader, wanneer wij
Hem Generzijds zullen ontwaren,
Niet mannelijk ernstig, neen: als
Een knaap, die plots aan iets vroolijks moet denken,
Zal Hij ons aanschouwen,
Zoodat de Engelen verbaasd de vleugels
Te zamen slaan en de teedere dons
Wit opstuift aan de wanden des Hemels.

Want de wereld is in Zijne oogen niet groot,
Bijna niets méér dan een kleine bloem, die des morgens
Openging in uw hof - en gij
Knielt bij haar neder en hebt haar zeer lief -. Neen,
Niets méér is de wereld in Zijne oogen:
Slechts iets glanzends, als dauw -, iets glanzend van vele tranen.

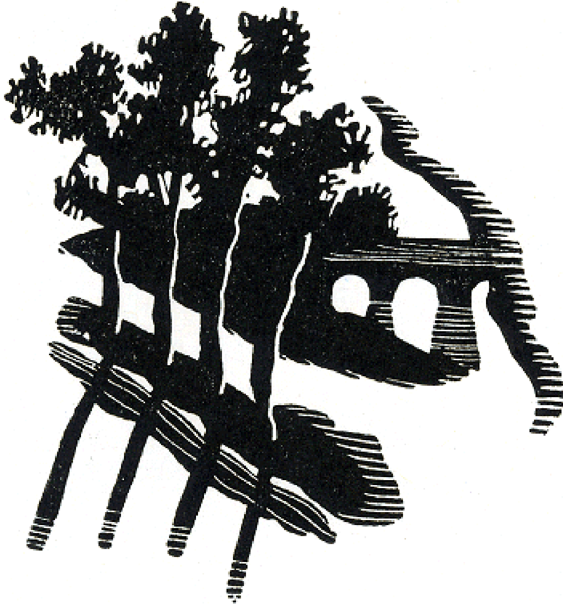
Ludwich Friedrich Barthel

En wat is dit: zij spreken...

Door u, o knaap, aan wien ik ieder ding
Verklaren moet, opdat gij het nog meer
Beminnen zult, is, 'tgeen mij slechts een naam
Nog was, weer nieuw geworden. ‘Waarom spreken
Die mannen?’, vraagt gij. Het is nacht. Zij staan
Dicht bij ons huis bijeen en praten met
Gedempte stemmen. ‘Vader, waarom spreken
Die mannen?’ En ik zeg hem, dat het nacht
Geworden is en koel en dat zij dachten:
Het is al laat. Wij moeten huiswaarts gaan,
De nachten lengen. Het wordt tijd voor slaap.
Maar gij herhaalt mij: ‘Vader, waarom spreken
Die mannen?’ Niet in ongeduld herhaalt
De vraag gij, doch alsof ik haar slechts half
Vernam en half bescheid deed. Doch nu schrik
Ik plots van haar en al mijn denken grijpt
Zich vast aan dit: waarom? Ach, waarom spreken
Die mannen? Het is laat. Zij spreken met
Gedempten stemklank. Sterren branden hel,
Daarginder -, vele sterren. Waarom spreken
Die mannen? Wat wel dat hen spreken doet -
En óns...? Nietwaar, knaap, zoo bedoelt gij het...?
Zij spreken voort. Waarom? Waarvan? ...En thans
Worden zij u en mij beklemmend vreemd -,
Een macht, die wij bijna niet dragen kunnen.
Er wast in ons een heimwee naar... Wij weten
Niet naar wat... Naar iets... Wij weten niet.
Het is al laat. De sterren branden hel.

Zij spreken. Waarom spreken zij? Wat is
Het, dat hen spreken doet, en wat in mij
En u, o knaap, zoo donker en zoo vreemd?
En wat is dit: zij spreken...?

Ludwig Friedrich Barthel

De eeuwige herinnering

Nu heeft de Nacht den Dag geboren,
De donkere Moeder den blonden Zoon,
Schooner dan haar sterrehart hem
Op haar tocht te droomen waagde.

Hij verlaat de doode Moeder,
Aarzelend, want boordvol liefde -,
Ziet de boomen, rotsen, dieren,
Speelt met boomen, rotsen, dieren,
Speelt met Al.

Alles trekt hij in zijn blinken,
In het Teeken van zijn leven.
Alles trekt hij in zijn schaadwen,
In d' herinnering aan de Moeder...

Ernst Scheibelreiter

De dichter

Alle gebeuren verijlt en
Een enkele slagregen wischt wagen- en hoefspoor,
De bouwsteen verpulvert, roest vreet het staal teloor,
Aarde overdekt het Verleden.

Het is goed dat het Volk de herinring behoude
Aan de daden van eens,
De wisselingen des Lots en het diepgaande Weten
En de daaglijksche Wondren:
En daarom: de Dichter.

Dieper dan in de aarde graaft zich de ploegschaar
In de ziel des Dichters en de hamerslag
Treft zwaarder dan de getroffen steen zijne borst.
Door zijn hart trekken
Legers van koningen, zwoegt de doening der boeren,
Razen veldslagen, leeft het angstige sidderen
Van lichtschuwe zielen, wind-adem, roofvogelschreeuw
En het innige geuren van zwellende fruiten.

Uit de geringste der dingen
Puurt hij den wonderen zin en het beeld van den Schepper,
Want hem zijn vele geheimnissen hel openbaar.
En de groote dingen doorgrondt hij en de verborgenste
Roerselen en dit alles bewaart hij heerlijk en hecht,
Ontrukt hij aan de eeuwige Stilte, maakt hij
Tot onvergankelijk Lied.
Met het woord dat wij leeren uit den mond onzer moeders,
En waarmede wij handelen, vleien en vloeken en bidden,

Spreekt hij, zingt hij ons aan, want dezelfde steen,
Die men stapelt tot huizen der menschen wordt hemelverwinnende
Kathedraal.
Zoo breekt de Dichter uit de eindeloos rijke
Steengroef der Taal de machtige blokken en moeizaam
Wentelt en bouwt hij zich deze tot een
Trotsch grafteeken, roem voor zijn Volk en
God ter eere.

Doch menigmaal ook
Hanteert hij het alm als een zwakling en nog geen
Splinter wordt hem ten oogst en menigmaal roept hij
Vertwijfeld zijn God aan,
Opdat God kracht hem in-zende, opdat God hem
Zegene in zijn arbeid. En zooals kristallen
Zich tot stralende vormen vereenen na lange,
Zeer lange tijden, zoo brandt in het bitterste uur
Stil of stroomend het licht van zijn Lied, want hetgeen hij
Met zichtbare daden zich nimmer wist te veroovren,
Verwerft hij zich met het Woord en
Wijst aan laatre geslachten de Wegen met
Liedren en Spreuken.
En wij zullen stof zijn en alle de namen
Van wie na ons komen reeds weggevaagd door den Tijdstorm
Als nog zijn gezangen als heilige schrifturen
Het Volk zullen wijden omdat men zijn zingende Woorden
Als Wijsheid erkende.

Johannes Linke

God heeft ons niet doen zijn...

God heeft ons niet doen zijn als stille boomen,
Als grassen, bloemen, avondheemlen, die
Zoozeer eenvoudig zijn en dienen slechts.
Ach, bijna nimmer vinden wij een woord
Van onaantastbren zin, want in ons hart
Woelt aldoor strijd en ook het reinste is
Ons rouwend rein en ook het sterkste is
Slechts sterk met onze allerlaatste kracht.
Dit is de doem: wie daden doet, vergeet.
Dit is de vloek: wie waarlijk wil, verdoemt.
Alles is zoo verward en diep in ons
Leeft aandrift welhaast donker als de dood,
Aandrift die breken wil, vernielen moet,
Die ons vanuit de ziel doorruischt, doorgonst
En zich krampachtig saam te ballen zoekt
Eens ster te zijn misschien - wanneer? en hoe?

Gerhard Schumann

Leven

Groot en heerlijk is het, zich te verschenken
Zooals Gods Bronnen over stroomen,
Zooals het avondrood vloeit langs de vloeren
Des hemels, bloedend, stil, naar den nacht -,

Op te gaan, geheel, in den gang der sterren,
Zich te geven aan de donkere akkers der aarde,
Aan de menschen met de diepe oogen
En de handen, die als schalen zijn.

En dan is daar de Dag der Vervulling:
Onze monden stamelen liefde.
In reidans zingen de witte sterren.
De blauwe banieren des hemels wapperen.
Brandend seinen ons verre werelden,
En het hart wordt vol Heelal.

Gerhard Schumann

Verandering

Als ook ik
Niet meer weet,
Dat ik Was,
Wordt door U
Toch nog mij
Openbaar,
Dat de nood,
Die mij trof,
Wit bevrijdt:
Want de dood
Is Uw slaap,
Is Uw kleed.

Ja, Uw droom
Zal het stof
Dat ik ben,
Als de boom
Bloeien doen
Met nieuw blad.
Uit de Poort,
Uit het Niets,
Uit den Nacht
Stijg omhoog,
Heer des Lichts,
Die mij roept.

Josef Weinheber

Eenmaal...

Eenmaal, een nacht,
Stoot een angst u omhoog.
Het dreunt door uw sponde
Van groote slagen,
En huis
En aarde
Dreunen...

In gansch het ontzaglijk heelal
Enkel dit àldoor luiden,
Luiden...

Het is uw hart.

Gerhard Schumann

